

CONCEPT

Alfa-versie

AUB feedback

Open standaard

Versie 0.2.1

definitief, 1 oktober 2010

COOP

Coördinatie van Open OverheidsProjecten

Overbruggen van de kloof tussen overheid en burgers

Stimuleren lokale en nationale kenniseconomie

Verankeren van duurzame overheid

Initiatief & ontwerp:

Erik Koopman

Maatschappelijk ondernemer

Telefoon 026 – 844 34 64

Email mail@erikkoopman.nl

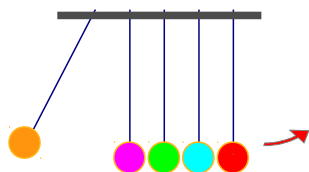
Website www.erikkoopman.nl

Creative Commons Erik Koopman .NL 2010

Introductie

Burgerparticipatie is onderdeel van steeds meer overheidsprocessen en -projecten. Voor elk participatieproces het wiel opnieuw uitvinden is tijdrovend en duur. COOP biedt een gestructureerde en duurzame standaard.

Voor bestuurders

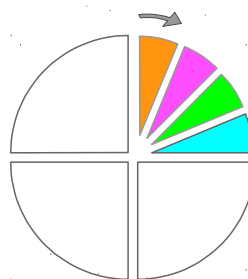

COOP is sociale innovatie.

Het vroegtijdig integreren van participatie en transparantie in overheidsprojecten stimuleert kenniseconomie, genereert kostenefficiëntie en bevordert samenwerking tussen overheden onderling en burgers.

COOP is eenvoudig te integreren in nieuwe projecten.

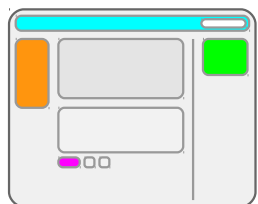
Voor begeleiders participatieprojecten

COOP is een aanvulling op projectmanagement-methoden als Prince2 als basis voor duurzame participatieprojecten.

COOP omvat werkbladen en checklists voor het bevorderen van efficiënte planning, uitvoering en evaluatie.

Voor kenniswerkers / overheidsmedewerkers

Projectmappen en bestand-beheer zonder gestandaardiseerde (tabblad)indeling zijn onoverzichtelijk en inefficiënt. Hetzelfde geldt voor projectwebsites.

COOP biedt een standaard navigatie- en communicatiestructuur voor effectief kenniswerken en netwerken.

Voor burgers / gemeenteraden

Checklijst

- Check 1
- Check 2
- Check 3
- Check ...

Burgerparticipatie vraagt om duidelijke richtlijnen en waarborgen.

COOP biedt checklijsten waarmee snel inzicht wordt verkregen in de uitvoering en kwaliteit van participatieprojecten.

Inhoud

Introductie	2
Leeswijzer	3
Hoofdpijnen COOP	4
Brede heroverwegingen overheid	5
■ Deel 1: Analyse & Visie	6
■ Deel 2: Grondbeginselen	12
■ Deel 3: Open standaard	18
■ Deel 4: Werkboek	44
Bijlagen	

Leeswijzer

COOP is een open standaard in ontwikkeling. Dit document omvat de uitwerking van de grondbeginselen, de open standaard en het werkboek. Versie 0.2.1 is bedoeld voor presentatie en overleg.

Deel 1 geeft een korte analyse van burgerparticipatie en netwerkcoöperatie als basis voor tien grondbeginselen.

Deel 2 omvat de grondbeginselen waaruit de open standaarden (deel 3) en het werkboek (deel 4) zijn opgebouwd.

In deel 3 worden de grondbeginselen verankerd in open standaarden voor effectief en duurzaam kenniswerken.

Deel 4 omvat het werkboek waarin de grondbeginselen en standaarden worden omgezet naar overzichtelijke werkbladen en checklijsten voor open overheidsprojecten.

Achtergronden en verdieping worden aangeboden op www.C-O-O-P.nl en www.erikkoopman.nl.

COOP-stappenplan

Dit document is opgebouwd in 4 delen overeenkomstig het COOP-stappenplan:

Hoofdpijnen COOP

Coördinatie van Open OverheidsProjecten (COOP) is een stappenplan en open standaard voor het stimuleren van netwerkcoöperatie en kenniseconomie bij overheidsprojecten.

Overbruggen van de kloof tussen overheid en burgers

Openheid van zaken is essentieel voor vertrouwen, dialoog en democratie.

De kloof tussen de overheid en burger is groot. Om het gebrek aan vertrouwen en dialoog tussen overheden en burgers constructief te kunnen overbruggen zijn participatie en transparantie belangrijke voorwaarden.

COOP stelt participatie en transparantie centraal als fundament voor duurzame democratie.

Effectief stimuleren van kenniseconomie

Openheid van informatie, systemen en netwerken is de motor van internet, innovatie en kenniseconomie.

De taak van de overheid is waar mogelijk kenniseconomie te genereren op lokaal, regionaal en nationaal nivo. Open processen en open projecten kunnen hieraan een belangrijke bijdrage leveren

COOP benut open projecten als basis voor het effectief stimuleren van interactie, kennisuitwisseling en netwerking.

Verankeren van duurzame overheid

Openheid van organisatie transformeert bureaucratie tot zelflerende, zelfregulerende samenwerking.

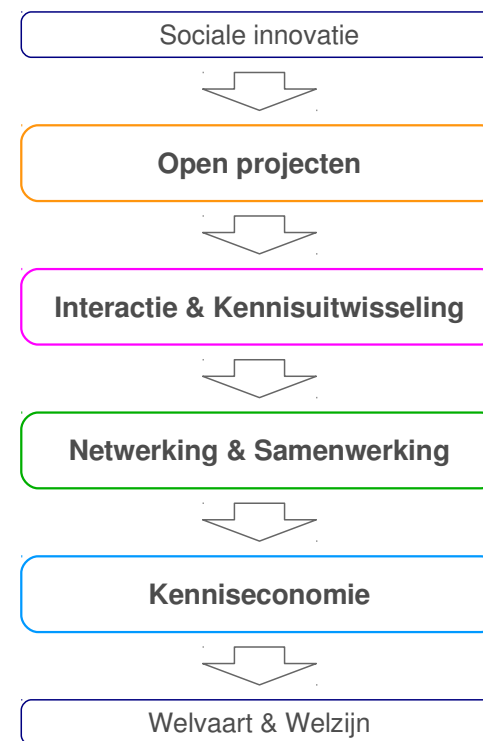
Reorganiseren is als een afslankdieet. Zonder cultuur- en gedragsverandering vervallen mensen in oude patronen en groeien organisaties en kosten vaak zwaarder als voorheen. Open processen doorbreken deze oude patronen.

COOP neemt open processen als uitgangspunt voor samenwerking en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is ontstaan vanuit de idee dat inspraak vooraf effectief bijdraagt aan het voorkomen van onvrede en lange, dure bezwaarprocedures achteraf.

COOP is erop gericht het (leer)proces van burgerparticipatie te ondersteunen met een duidelijke visie en stappenplan. Hoofddoel is om overheidsprojecten een belangrijke generator te maken voor lokale, regionale en nationale kenniseconomie.

Brede heroverwegingen overheid

In april 2010 werden aan de tweede kamer de brede heroverwegingen voor 20 beleidsterreinen gepresenteerd waarmee de overheid geld kan besparen. COOP sluit direct aan op belangrijke bevindingen.

Rapport 8: Innovatie en toegepast onderzoek

Kennis is alleen vruchtbaar voor de economie en maatschappij als wetenschappers, toegepast onderzoekers en innovatieve bedrijven en maatschappelijke sectoren op een vruchtbare manier met elkaar samen kunnen werken. Dat vraagt om heldere, gestroomlijnde en robuuste structuren waarin de verschillende activiteiten optimaal op elkaar aansluiten en elkaar versterken, en om een betrouwbare overheid. Hier is veel te winnen.

COOP biedt een heldere, gestroomlijnde en robuuste structuur voor lokale en nationale kenniseconomieprojecten.

Rapport 18: Openbaar bestuur

Ook kan het openbaar bestuur verbeteren door meer aandacht voor publieke verantwoording en het versterken van horizontale processen. De overheid kan een flink deel van de vraagstukken in onze samenleving niet, of in ieder geval niet alleen regelen. Investeren in competenties van ambtenaren om horizontale vraagstukken te herkennen en er mee om te gaan, maakt het mogelijk om partner te zijn in complexe processen waarin maatschappelijke vraagstukken centraal staan en niet de hiërarchie van instituties.

COOP versterkt horizontale processen en maakt deze inzichtelijk en duurzaam.

Rapport 19: Bedrijfsvoering

Voor de organisatie van de processen beleid maken – uitvoeren – toezichhouden – ondersteunen beveelt de werkgroep het volgende aan:

- *ondersteuning: standaardiseer, normeer en centraliseer de ondersteunende processen binnen de rijksdienst zo veel als mogelijk. De scope hiervan zijn alle organisaties van beleid, uitvoering, toezicht, inclusief zbo's;*

COOP kan per direct hieraan een belangrijke bijdrage leveren!

Voordelen COOP

De burgerservicecode (www.burgerlink.nl) en aanbevelingen van de Nationale ombudsman zijn voorbeelden van algemene richtlijnen hoe de nieuwe overheid moet functioneren. Deze en gelijkwaardige richtlijnen oriënteren zich op de gehele overheids, dit bemoeilijkt en vertraagt implementatie, uitvoering en evaluatie.

COOP heeft een aantal voordelen t.o.v. algemene richtlijnen. De standaard wordt project bestuurlijk bekrachtigd en ingevoerd.

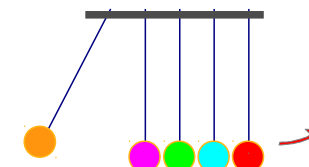
De voordelen van invoering per project zijn:

- Duidelijke focus en doelstellingen
- Duidelijke kaders en werkwijze
- COOP overbruggt de kloof naar burgers
- Directe focus op kenniseconomie en bijbehorende werkwijze
- Leren door doen, stapsgewijs wennen aan vernieuwing en verandering
- Gedrag t.a.v. samenwerking en tegenwerking – en de consequenties hiervan – zijn direct tastbaar voor alle betrokkenen
- Projecten evalueren en de resultaten van alle projecten optellen is aanzienlijk eenvoudiger en effectiever dan de evaluatie van een gehele organisatie
- Kostenefficiëntie is beter inzichtelijk.

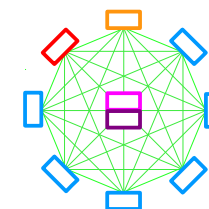
Analyse & Visie

Coördineren van open overheidsprojecten

Sociale innovatie

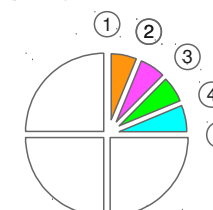
Netwerkcoöperatie

Open Standaard

Open projecten

Samenvatting

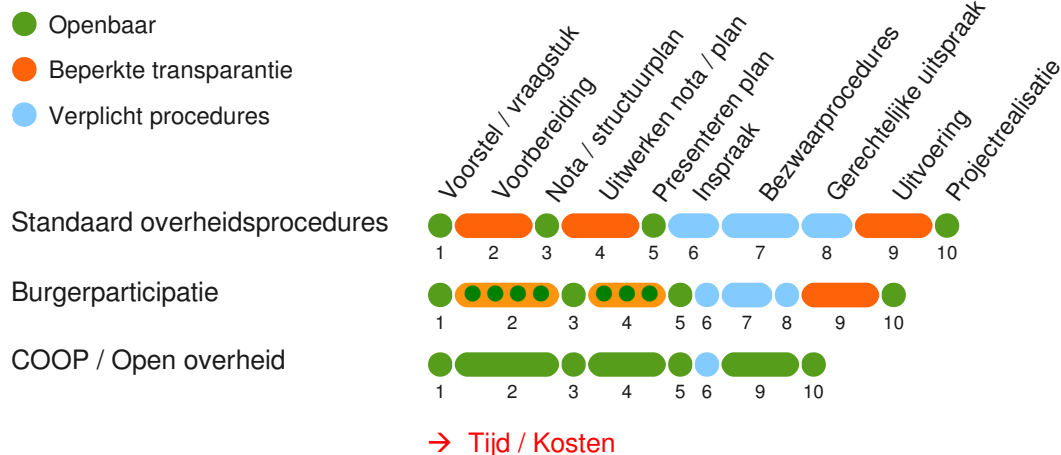
De overheid moet vernieuwen, inkrimpen en efficiënter werken. Deze eisen uit de samenleving, politiek en markt zijn realiseerbaar als de overheid als netwerkcoöperatie gaat functioneren.

Kleine aanpassingen, grote voordelen

Participatie en transparantie vooraf voorkomen onvrede, lange dure bezwaarprocedures en afkeuring achteraf.

Bureaucratie en bezwaarprocedures zijn belangrijke oorzaken voor de lange duur en hoge kosten van overheidsprojecten. Door open en transparant te gaan werken kan een forse (kosten)efficiëntie worden gerealiseerd.

Netwerkcoöperatie omvat open en transparant werken. Dit kenniseconomiemodel waarborgt (kosten)efficiëntie, maatschappelijke verantwoording en meer kansen voor welzijn en ontplooiing van mensen.

Deel 1: Analyse & Visie

Samenvatting	7
Sociale innovatie	8
Netwerkcoöperatie	9
Effectief samenwerken	10
Maatschappelijke verantwoording	11
De mens centraal	12

Sociale innovatie

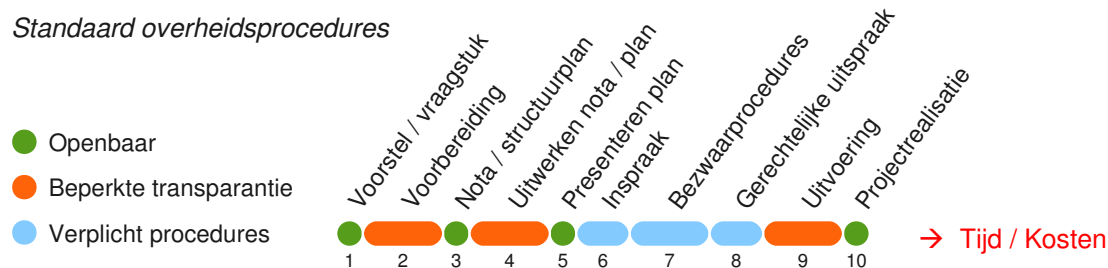
Burgerparticipatie, internet en kenniseconomie worden om maatschappelijke en economische redenen opgenomen in overheidsprojecten. Deze sociale innovatie zal versnellen, verbreden en verdiepen.

Oorzaken inefficiënt werken en kostenoverschrijdingen bij de overheid

Hiërarchische organisatie, interne en politieke belangen en gebrek aan transparantie zijn belangrijke oorzaken van de starre, protectionistische cultuur bij de overheid. Het gebrek aan openheid heeft verregaande consequenties:

- Eigen agenda's / intern (machts)spel hetgeen resulteert in
- Langs elkaar heen werkende instanties / uitdijende organisatie / bureaucratie hetgeen resulteert in
- Grote kloof tussen overheid en burgers / lange, dure bezwaarprocedures

Standaard overheidsprocedures

Eerste stappen naar sociale innovatie

Om maatschappelijke en economische redenen zijn de eerste stappen naar bestuurlijke vernieuwing gezet:

- + Participatie van de burger om de kloof tussen overheid en burgers te verkleinen
- + Inspraak vooraf om lange, dure bezwaarprocedures achteraf te voorkomen
- + Participatie en inspraak via internet

Burgerparticipatie

Cultuurverandering

Democratie, vrijemarkteconomie, kenniseconomie, onderwijs, wetenschap en internet. Participatie en transparantie leiden binnen deze succesvolle en breed gewaardeerde maatschappelijke systemen tot innovatie en duurzame vooruitgang.

Het tegenovergestelde van participatie en transparantie: *monopolie* en *protectionisme* daarentegen leiden, zoals de geschiedenis en de hedendaagse praktijk laten zien, telkens opnieuw tot niet-duurzaam handelen van mensen, overheden en bedrijven.

Het monopolie en protectionisme van de overheid staat door maatschappelijke veranderingen en de razendsnelle groei en ontwikkeling van internet onder grote druk. De (eeuwenoude) cultuur van hiërarchie, geheimhouding en protectionisme is in het gedrang. De roep om participatie en transparantie is groot en neemt toe.

De geschiedenis leert dat het blijven blokkeren van participatie en transparantie leidt tot publieke onvrede, verharding en uiteindelijk (gewelddadige) opstand.

De geschiedenis leert eveneens dat meer participatie en transparantie bijdraagt aan meer welzijn en sterke economische groei..

Netwerkcoöperatie

De nieuwe overheid is een netwerkcoöperatie. Burgers, ondernemers en overheidsmedewerkers werken samen via internet en openbare bijeenkomsten aan constructieve oplossingen en duurzaam beleid.

Open overheid

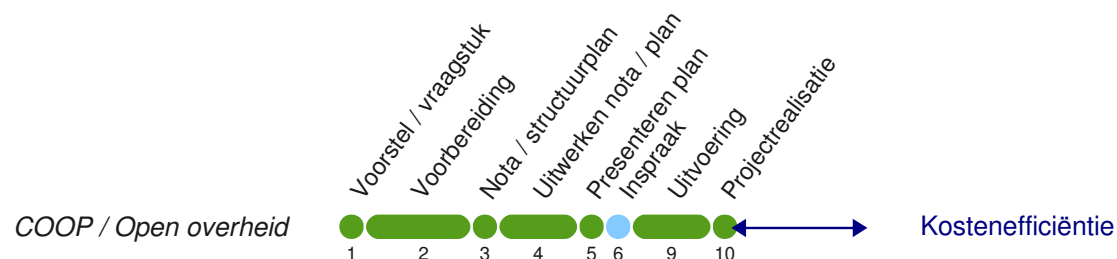
Van idee naar projectrealisatie. In de democratie en kenniseconomie dienen dezelfde stappen te worden gezet.

Burgerparticipatie is een vorm van openbare kennisuitwisseling, samenwerking en netwerking. Deze open projecten versterken en verbreden de lokale, regionale en nationale kenniseconomie. Dit is de basis voor netwerkcoöperatie.

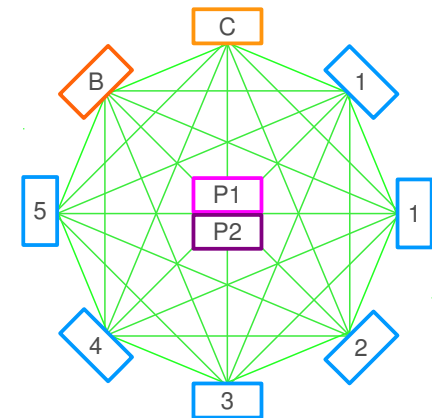
Om netwerkcoöperatie in overheidprojecten te begeleiden zijn enkele voorwaarden van essentieel belang:

- + Verankeren van participatie en transparantie als basis voor vertrouwen en communicatie
- + Duidelijk stappenplan met besluitmomenten (mijlpalen)
- + Evaluatie van processen en samenwerking

Indien aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan ontstaat de basis voor een effectieve open overheid.

Online samenwerken

Opbouw netwerkcoöperatie

Begeleiding

- C Coördinator (alle werkzaamheden openbaar)
- B Bestuur (alle notities en besluiten openbaar)

Dialog + Samenwerking

- P1 Projectwebsite (openbaar)
- P2 Projectbijeenkomsten (openbaar)

Deelnemers

- 1 Direct betrokkenen
- 2 Indirect betrokkenen
- 3 Geïnteresseerden
- 4 Marktpartijen (aanbieden producten/diensten)
- 5 Onafhankelijke experts

Internet, Wikipedia en sociale netwerken zijn voorbeelden van netwerkcoöperatie.

Effectief samenwerken

Internet is het hart van netwerkcoöperatie. Communicatie, samenwerking, kennismanagement en evaluatie van open projecten vinden plaats via één centrale projectwebsite.

Van dure, tijdrovende bureaucratie naar kostenefficiënte netwerkcoöperatie

Transparantie en evaluatie van deelname en bijdrage na elke projectfase maakt knelpunten aanspreekbaar.

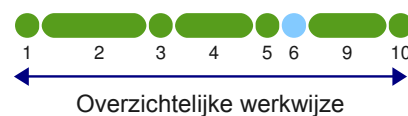
Bureaucratie ontstaat door ondercapaciteit, inefficiënt werken en het beschermen van posities en belangen van overheidsinstanties en -afdelingen. Gebrek aan participatie, transparantie en publieke verantwoording versterkt deze belemmering van maatschappelijke en economische vooruitgang nogmaals veelvoudig. Bijkomend gevolg is vaak (forse) kostenoverschrijding.

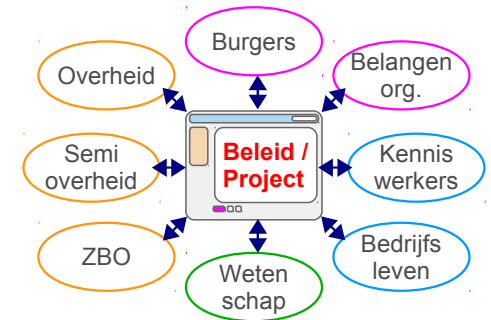
Reorganisatie zonder sociale innovatie lossen bureaucratie en kostenoverschrijdingen niet op. Fundamenteel anders werken waarbij participatie, transparantie en maatschappelijke verantwoording centraal staan bieden daarentegen effectief resultaat.

Alle communicatie en werkzaamheden per beleidstraject en/of project clusteren op één publieke projectwebsite – met duidelijke regels voor participatie, transparantie en tijdige communicatie – maakt effectief en (kosten)efficiënt samenwerken aanmerkelijk eenvoudiger en constructiever.

COOP / Open overheid

Projectwebsite

Een projectwebsite is een publieke website waarop alle communicatie en kennisbeheer rondom (beleids)projecten plaatsvindt.

Door de brede kruisbestuiving ontstaat een gedegen basis voor netwerking, innovatie en kenniseconomie.

Op de projectwebsite staan het stappenplan en bijbehorende agenda duidelijk vermeld. Zodat iedereen weet wat speelt.

Gecommuniceerd wordt via (mini)blogs met feedback welke kunnen worden gelinkt en/of gedeeld via email en RSS. Versnipperde communicatie zoals CC-email wordt hierdoor voorkomen. Kernwoorden (tags) zorgen voor constructief kennisbeheer.

De (master) projectwebsite wordt beheerd door de projectcoördinator werkzaam voor Algemene Zaken van de rijksoverheid, provincie of gemeente.

Desgewenst kunnen (slave) projectwebsites worden geïntegreerd in intranet en internetwebsites van geïnteresseerde partijen. Doel is optimale bereikbaarheid en deelname.

Maatschappelijke verantwoording

Wetgeving voor duurzame ontwikkeling loopt vaak vele jaren achter op de steeds snellere ontwikkelingen in de samenleving en markt. Keurmerken en standaarden vormen tussentijds voor een pro-actieve oplossing.

Grondbeginselen voor duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling ontstaat door vrije kennisuitwisseling en maatschappelijke verantwoording.

Vrije kennisuitwisseling en maatschappelijk verantwoording zijn essentiële voorwaarden voor een duurzame samenleving, markt en kenniseconomie. Wetgeving, keurmerken en open standaarden bieden hiervoor garanties.

Duurzame innovatie van de overheid vraagt, evenals maatschappelijk verantwoord ondernemen bij bedrijven, om verder te kijken dan de minimale eisen zoals gesteld in de wetgeving. En dit in praktijk te brengen!

Kennis is ontwikkeling

Kennis is macht en Kennis is ontwikkeling. Deze tweestrijd vindt plaats in zowel de politiek en vrije markteconomie.

Als samenlevings- en businessmodel biedt 'Kennis is ontwikkeling' een aanmerkelijk breder aanbod van kansen en mogelijkheden voor maatschappelijk welzijn en economische groei. Voorbeelden van *Kennis is ontwikkeling* zijn onderwijs en de razendsnelle groei van internet en de kenniseconomie.

Kennis is macht daarentegen overheerst, onderdrukt en corrupteert. Dit eeuwenoude (business)model leidt voortdurend tot politieke, maatschappelijke en ecologische problemen en misstanden wereldwijd.

Transparantie en open standaarden doorbreken de basis van *Kennis is macht*, en stimuleren de vele waarden en voordelen van *Kennis is ontwikkeling*.

De mens centraal

Het doel van open projecten en netwerkcoöperatie is om waarde voor eindgebruikers te realiseren en te waarborgen, terwijl gelijktijdig de kenniseconomie wordt ondersteund en versterkt.

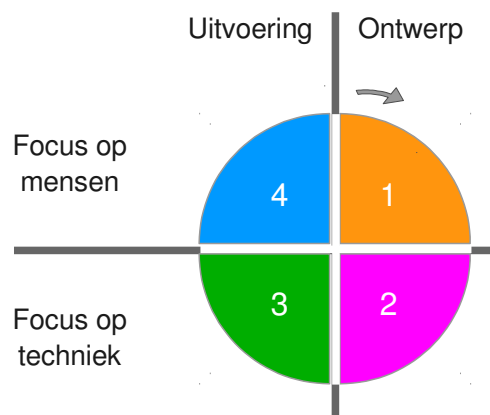
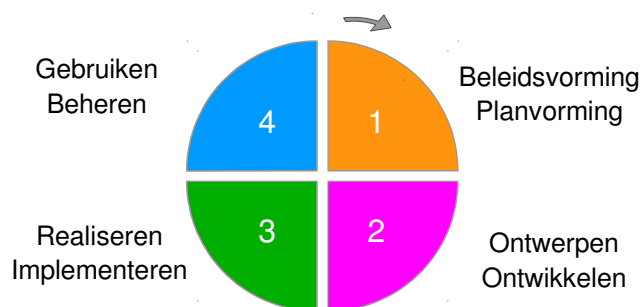
Focus op gebruikers

Techniek (van software tot regelgeving) dient mensen te ondersteunen en bekrachtigen, niet andersom!

Beleed en projecten hebben als essentie het creëren van waarde voor gebruikers (= mensen). In de praktijk komt dit uitgangspunt vaak op de tweede plaats of lager door eigen ideeën en belangen van bestuurders en ondernemers.

Gedegen uitgevoerde participatieprojecten waarborgen dat eindgebruikers beter worden gehoord.

Overzicht beleidstraject

Meest ideale eindbeeld

Beleed en projecten lukken of mislukken om uiteenlopende redenen. Een belangrijke reden voor het slagen van beleed en projecten is de aandacht voor de belangen van eindgebruikers bij beleed- en planvorming.

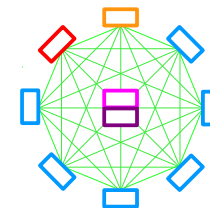
Gedegen eindbeeldonderzoek, zoals vastgelegd in vele projectmanagement-methoden, is de eerste en meest belangrijke stap en waarborg voor solide en geprezen eindresultaten.

Constructief eindbeeldonderzoek gaat uit van het meest ideale eindbeeld waarbij de waarden en ontplooiingskansen van mensen centraal staan. Deze werkwijze opent eveneens mogelijkheden om uiteenlopende (politieke) standpunten te verenigen in dialoog en samenwerking.

Grondbeginselen

Opbouwen van open overheidsprojecten

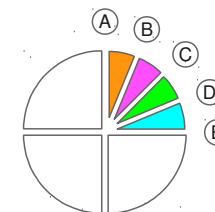
Openheid

Dialogoog

Effectief samenwerken

Evaluatie

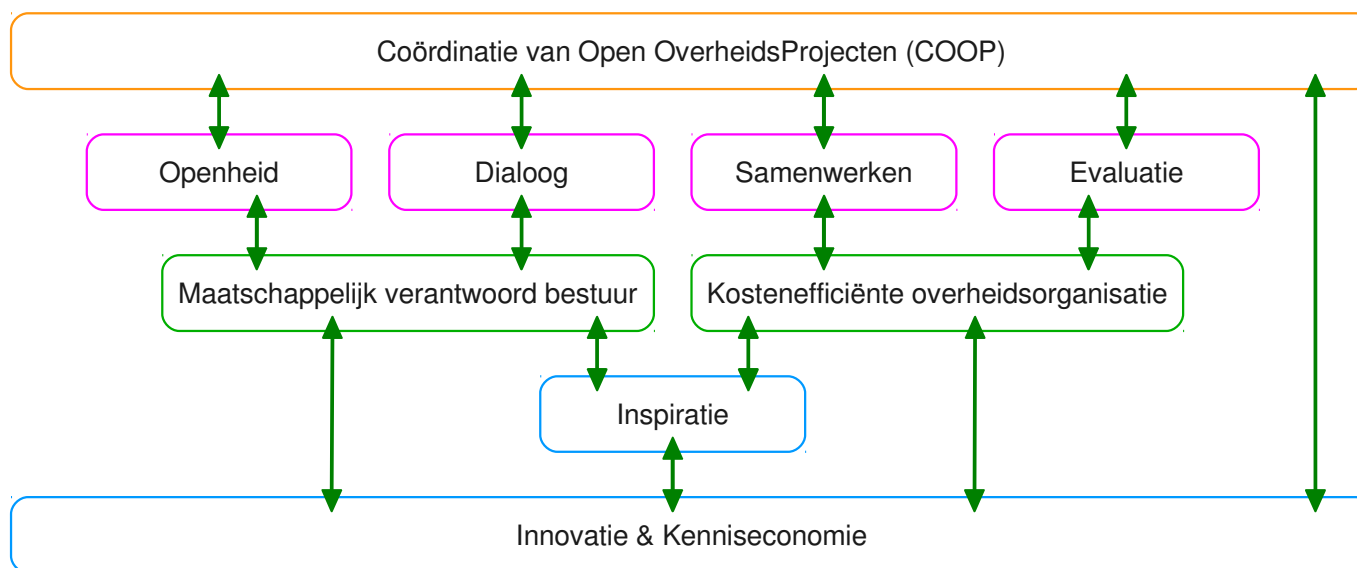
Samenvatting

Grondbeginselen hebben grote invloed op eindresultaten.

COOP is gebaseerd op 10 grondbeginselen welke constructief en effectief bijdragen aan democratie, kenniseconomie en duurzame open (overheids)projecten.

Om de kwaliteit en gebruiksvriendelijkheid van beleid en eindproducten te verhogen zijn 2 extra grondbeginselen toegevoegd.

De COOP-grondbeginselen vormen de basis voor de open standaarden, werkbladen en checklijsten.

Deel 2: Grondbeginselen

Samenvatting 14

Openheid

1. Participatie 15
2. Transparantie 15

Dialogoog

3. Ronde tafel 16
4. Human capital 16
5. Toestemming (consent) 16

Effectief samenwerken

6. Stappenplan 17
7. Duidelijke doelen definiëren 17
8. Efficiënt kennis delen 17

Evaluatie

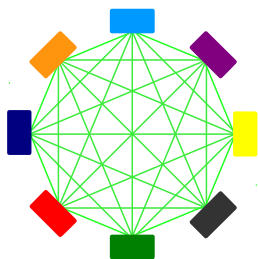
9. Terugkoppeling & Verslaglegging 18
10. Beoordeling & Voorkeuren 18

Inspiratie

11. Welzijn 19
12. Schoonheid 19

Openheid

Openheid is het fundament en de motor achter breed gewaardeerde maatschappelijke systemen als democratie, internet en kenniseconomie. Gebrek aan openheid daarentegen is de basis voor misstanden.

Grondbeginsel 1: Participatie

Participatie is een bewezen basis voor welzijn, welvaart en duurzame ontwikkeling.

Mensen buitensluiten van participatie leidt tot onderdrukking, maatschappelijke tweedeling en onveilige samenlevingen. Participatie bevorderen leidt tot brede economische groei.

Participatie bevorderen in de democratie leidt tot meer netwerking en kenniseconomie.

Grondbeginsel 2: Transparantie

Maatschappelijk verantwoord ondernemen zonder transparantie is niet controleerbaar.

Wetgeving voor transparantie is nog uiterst beperkt. Overheden kunnen, evenals bedrijven, verklaren duurzame waarden boven minimale wetsbepalingen te stellen.

Transparantie leidt tot zelfregulerende, zelflerende en kostenefficiënte organisaties.

Dit document is

- Openbaar
- Openbaar, namen personen op verzoek afgeschermd
- Inzichtelijk voor ombudsman o.g.

Grondbeginselen

Betekenis/ openheid :

1. *ontvankelijk, niet afwijzend;*
2. *mogelijkheid tot toegang, deelname, participatie en vrije keuze, niet gesloten, niet protectionistisch;*
3. *transparant, inzichtelijk.*

Openheid is het fundament voor duurzame ontwikkeling. De samenleving en markt kennen evenwel vanuit een eeuwenoude cultuur van hiërarchie en protectionisme vaak een structureel gebrek aan met name transparantie. Deze beperkte openheid is de basis voor misstanden en niet-duurzaam handelen van overheden en bedrijven.

Een overzicht van oorzaak en gevolg:

Openheid	Beperkte openheid
Participatie	Mensen buitensluiten
Transparantie	Veel gesloten deuren
Verantwoording	Feiten achterhouden
Inspraak	Machtsspel
Netwerking	Intern houden
Marktwerking	Bureaucratie
Zelfregulatie	Graaicultuur
Zelflerendheid	Mensen dom houden

Bovenstaande opsomming omschrijft de kloof tussen wat de overheid doet en hetgeen de burger wenst.

Openheid integreren in organisaties en bestaande systemen en processen kan tegen minimale kosten. De spin-off aan effectiviteit is evenwel groot en duurzaam.

Dialogoog

Dialogoog en (economische) samenwerking leiden tot welzijn, vrede en duurzame vooruitgang. Desondanks oriënteren de politiek, samenleving en markt zich hoofdzakelijk op het eenzijdig veiligstellen van eigen belang.

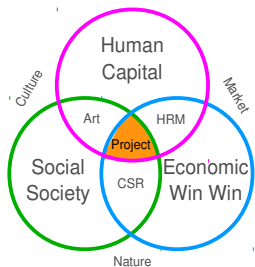

Grondbeginsel 3: Ronde tafel

Discussie en debat zijn inefficiënte vormen van communicatie en samenwerking.

Win-verlies-oriëntatie binnen samenwerkingsverbanden en netwerkcoöperatie kan uiterst contraproductief werken. Veel effectiever is het om mensen in hun kracht te zetten.

Ronde tafel overleg is bewezen een constructieve basis voor duurzame ontwikkeling.

Grondbeginsel 4: Human capital

Mensen in hun kracht zetten genereert ondernemerschap, innovatie en kenniseconomie.

Participatie en het aanbieden van ontplooiingsmogelijkheden vormen de basis voor welvaart, welzijn en duurzame economische groei.

Open projecten versterken de basis voor participatie en ontplooiingsmogelijkheden.

Verklaring

- Ja
- Ja, mits ...
- Nee, omdat ...

Grondbeginsel 5: Toestemming (consent)

Toestemming leidt tot innovatie. Consensus (overeenstemming) beperkt mogelijkheden.

Samenwerking en netwerkcoöperatie waarbij de mogelijkheden worden beperkt hebben een grote kans op falen door gebrek aan motivatie en inspiratie.

Verklaringen welke uitgaan van *ja* en *ja, mits ...* bevorderen creativiteit en dialogoog.

Historisch perspectief

Schrift, boekdrukkunst en nu internet hebben een enorm positieve invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden van de mens. Deze universele communicatietools stimuleren participatie en kennis delen.

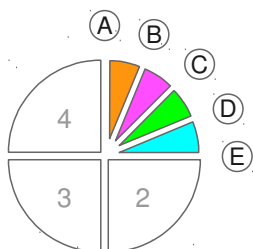
Onderwijs en democratie leveren eveneens een enorm positieve bijdrage aan de ontwikkeling van de mens. Het stimuleren en waarborgen van participatie en kennis delen leidt bewezen tot het vergroten van welzijn en collectieve welvaart.

Vooruitgang start met participatie en kennis delen. De geschiedenis leert echter dat de gevestigde macht elke poging tot meer participatie en kennis delen (transparantie) tracht te smoren. Om de eigen positie en belangen veilig te stellen.

Van de geschiedenis kan men leren of deze herhalen. Anno 2010 staat de macht en de positie van de overheid op het spel. Dit vraagt om een keuze van bestuurders. Participatie, kennis delen en transparantie leiden tot een boost van innovatie, kenniseconomie en vooruitgang,. Als overheid vasthouden aan protectionisme vergroot de publieke onvrede en onrust.

Effectief samenwerken

Van idee naar projectrealisatie. In de democratie en kenniseconomie worden hiervoor dezelfde stappen gezet. Het verschil in wijze van besluitvorming verdwijnt door de toenemende invloed van burgers en consumenten.

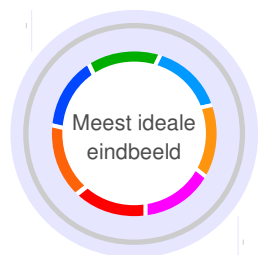

Grondbeginsel 6: Structureren van open projecten

Open projecten leiden tot vrijblijvendheid indien een stappenplan met mijlpalen ontbreekt.

De invloed van burgers en consumenten op het beleid en de plannen van overheden en bedrijven neemt toe. Dit vraagt, naast openheid, om duidelijke planning en communicatie.

Een duidelijke stappenplan vormt een belangrijke basis voor effectief samenwerken.

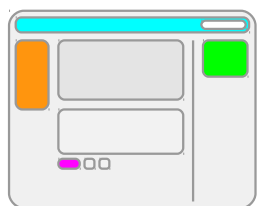

Grondbeginsel 7: Duidelijke doelen definiëren

Duurzame beleids- en planontwikkeling start met focus op het meest ideale eindbeeld.

Alle gerenommeerde projectmanagementmethoden starten met het visualiseren van het meest ideale eindbeeld als basis voor doelen, mijlpalen en mission statements.

Gedegen eindbeeldonderzoek is een belangrijke eerste stap naar duurzame ontwikkeling.

Grondbeginsel 8: Efficiënt kennis delen

Projectwebsites zijn centrale communicatie- en kennisportals voor open projecten.

Kenniswerkers en organisaties hebben dossier- en projectmappen met een gestandaardiseerde indeling voor efficiënt werken. Projectwebsites behoeven tevens standaardisatie.

Efficiënt werken start met een duidelijke opbouw van communicatie- en kennisbeheer.

Anders werken

Internet Web 2.0, mobiel internet en de snelle toename van zelfstandig werkende flexwerkers vraagt om anders werken.

Om de grote diversiteit van flexwerkers (= mensen, = burgers, consumenten, klanten, experts, amateurs, ervaringsdeskundigen, professionals, starters enz.) doelgericht te laten participeren en communiceren zijn hulpmiddelen voor het richten van focus van groot belang.

Stappenplannen, eindbeeldonderzoek en projectwebsites zijn onmisbaar in de kenniseconomie.

Evaluatie

Feedback nuanceert standpunten, opent nieuwe perspectieven en maakt ideeën beter. Het vastleggen van kwaliteit en bruikbaarheid bevordert duurzame ontwikkeling.

Feedback

Grondbeginsel 9: Terugkoppeling & Verslaglegging

Participatie zonder terugkoppeling en verslaglegging blokkeert duurzame vooruitgang.

Terugkoppeling, van feedback en publieke evaluatie tot toestemming, verduidelijkt dialoog en samenwerking. Verslaglegging bevordert naleving en constructieve actie.

Terugkoppeling en verslaglegging, positief en negatief, zorgen voor betere eindresultaten.

Rating & Ranking

✗ ✗ ✗ ✓ ✓ ✓

○ ○ ○ ○ ○ ○

1 3 5 6 7 9

Item 1

Item 2

Item 3

Item ...

Grondbeginsel 10: Beoordeling & Voorkeuren

Kwaliteit en bruikbaarheid hebben grote invloed op het maken van definitieve keuzes.

Duurzame ontwikkeling omvat betrouwbaarheid en rentmeesterschap. Deze evaluatie wordt gemaakt op basis van bekende kennis, ervaringen en resultaten.

Beoordeling en voorkeuren vormen de basis voor democratische samenwerking.

Internet en ongewenst gedrag

Reacties op internet zijn soms ronduit grof. De belangrijkste oorzaak hiervoor is anonimiteit. Deze 'spam' is niet te voorkomen op open platformen. Wel kan ongewenst gedrag worden geminimaliseerd door snelle verwijdering, bijv. door een button voor melding van ongewenst gedrag.

Door transparantie van participatie te stimuleren ontstaat een basis voor positieve interactie en netwerking.

Inspiratie

Inspiratie, plezier en creativiteit worden vaak in de kiem gesmoord door pessimisme, conservatisme en economische berekening. Deze rationaliteit leidt tot demotivatie en saai, niet-duurzame oplossingen.

Grondbeginsel 11: Welzijn

Positief bijdragen aan het Bruto Nationaal Geluk is een hoofdtaak van overheden.

Geen plezier en ontplooiing in werk, wonen en leven is een belangrijke oorzaak van ontevredenheid en stress hetgeen uiteindelijk resulteert in uitval, ziekte en geweld.

Niet nadenken over of bezuinigen op welzijn leidt tot hoge kosten achteraf.

Grondbeginsel 12: Schoonheid

Schoonheid maakt blij, biedt inspiratie en zet aan tot positieve actie.

Uniciteit is een belangrijke drijfveer in de postmoderne samenleving en kenniseconomie. Vormgeving is hiervan het meest zichtbare aspect.

Schoonheid, via goede vormgeving, betaald zich veelvoudig terug.

Voorkomen middelmatigheid

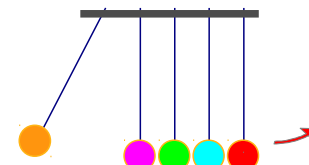
Sommige mensen stemmen "Nee" bij elk niet-economisch te onderbouwen aspect. Dit heeft grote negatieve invloed op innovatie en vernieuwing en uiteindelijk welvaart en welzijn.

Om middelmatigheid en demotivatie te voorkomen worden welzijn en schoonheid als extra grondbeginselen toegevoegd.

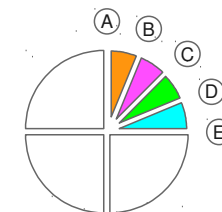
Open standaard

Verankeren van open overheidsprojecten

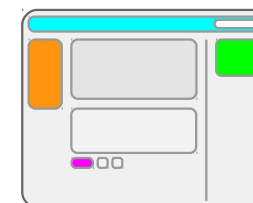
Projectinitiatie

Projectmanagement

Projectwebsites

Evaluatieprocedures

- COOP
- Openheid
- Dialog
- Samenwerking
- Waarde

Inhoud

Inhoud	21	5. Interactieve processen	
Inleiding	22	5.1 Dialoog	44
1. Algemeen		5.2 Beoordelen ingediende ideeën	44
1.1 Toepassingsgebied	23	5.3 Terugkoppeling (feedback)	44
1.2 Procesbenadering	23	5.4 Beoordeling kwaliteit/waarde (rating)	44
1.3 Integratie met projectmanagement	23	5.5 Voorkeuren (ranking)	45
1.4 Termen en definities	24	5.6 Besluitvorming	45
2. Maatschappelijk verantwoord bestuur		6. Transparantie en verslaglegging	
2.1 Initiëren COOP	25	6.1 Communicatie en overleg	46
2.2 COOP-verklaring	25	6.2 Bijeenkomsten	46
2.3 Transparantieverklaring	27	6.3 Actiepuntenlijsten	46
2.4 Project coördinatie	27	7. Evaluatieprocedures	
3. Projectmanagement		7.1 Participatie en bijdrage	47
3.1 COOP-stappenplan	28	7.2 Wijze van evaluatie	47
3.2 COOP-coördinatieplan	35	7.3 Mijlpaalverklaring en toestemming	48
3.3 COOP-eindbeeldovereenkomst	36	7.4 Projectevaluatie	48
4. Projectwebsites		8. Meting, analyse en verbetering	
4.1 Efficiënt kenniswerken	38	8,1 Open samenwerking	49
4.2 Opmaak	39	8.2 Verzamelen best practices	49
4.3 Navigatiestructuur	40		
4.4 Communicatiemodules	41		
4.5 Deelname & Registratie	42		
4.6 Feedback & Open enquête	43		

Deel 3: Open standaard

Open standaarden als HTML voor websites bieden een duidelijke structuur waardoor iedereen op geheel eigen wijze met iedereen kan communiceren en gegevens uitwisselen.

COOP is een open standaard welke een duidelijke basisstructuur biedt voor open (overheids)processen en projecten. Voordeel van een duidelijke basisstructuur is dat iedereen snel en efficiënt informatie kan vinden en delen. Open standaarden zijn een belangrijke voorwaarde voor efficiënt en effectief kenniswerken!

Inleiding

COOP is een open project. De grondbeginselen en open standaard worden publiekelijk, in open samenwerking geëvalueerd, verbeterd en doorontwikkeld volgens de eigen regels en waarden.

Verankeren van grondbeginselen

De grondbeginselen zoals beschreven in deel 2 worden officieel verankerd in de open standaard.

COOP is een open standaard met grondbeginselen welke een solide fundament bieden voor constructieve maatschappelijke dialoog, efficiënt kenniswerken en duurzaam samenwerken aan Win Win-oplossingen.

COOP is, zoals alle open standaarden, vrij beschikbaar voor iedereen.

Bewijs voor duurzaam beleid

Maatschappelijk verantwoord ondernemen gaat over waarden en het nakomen van de eigen beloften.

Een duidelijke maatstaf voor duurzaam beleid ontbreekt. Minimale voorwaarden voor duurzame communicatie, interactie en evaluatie worden (nog) onvoldoende verankerd in wetgeving (en zijn derhalve niet verplicht).

Door COOP te bekrachtigen en na te leven ontstaat een bewijs en waarborg voor het voeren van duurzaam beleid.

Open standaard: versie 0.2.1

COOP is een open standaard in ontwikkeling. Versie 0.2.1 is bedoeld als basis voor presentatie en overleg

Hoofdstuk 1: Algemeen

1.1 Toepassingsgebied

De open standaard *Coördinatie van Open OverheidsProjecten (COOP)*¹ kan worden toegepast voor alle projecten waarbij participatie, open ontwikkeling en kenniseconomie centraal staan zoals:

- kleine overheids-, non-profit- en marktgerichte projecten,
- middelgrote overheids-, non-profit- en marktgerichte projecten,
- grote, omvangrijke overheids-, non-profit- en marktgerichte projecten.

Desgewenst kan COOP worden omschreven als *Coördinatie van Open OrganisatieProjecten (of Processen) of Coördinatie van Open OntwikkelingsProjecten (of Processen)*.

COOP kan vrij worden gekopieerd, gedistribueerd, vertoond en opgevoerd².

1.2 Procesbenadering

COOP gaat te allen tijde uit van de thema's en grondbeginselen zoals beschreven en uitgelegd in deel 2.

Projectwebsites zijn binnen COOP het centrale activiteiten- en communicatiemedium, maar balans tussen online en 'fysieke' ontmoeting, dialoog, en interactie staat centraal. Daarbij zijn alle activiteiten en bijeenkomsten openbaar.

1.3 Integratie met projectmanagement

COOP omvat procedurele handelingen voor effectief kenniswerken en maatschappelijke verantwoording welke kunnen worden geïntegreerd in bestaande projectmanagementmethodieken³ en kwaliteitssystemen.

Voor uitgebreide informatie: zie hoofdstuk 3.1 COOP-stappenplan.

Toelichting

- 1 COOP kan gratis worden gedownload vanaf www.erikkoopman.nl.
- 2 COOP wordt uitgegeven onder een Creative Commons-licentie onder de voorwaarden:
  - naamsvermelding auteur
  - geen afgeleide werkenVoor meer informatie zie: www.creativecommons.nl
- 3 o.a. Prince2 projectmanagement

1.4 Termen en definities

Open / openheid : 1. ontvankelijk, niet afwijzend;
2. mogelijkheid tot toegang, deelname, participatie en vrije keuze, niet gesloten, niet protectionistisch;
3. transparant, inzichtelijk

Participatie : deelname door mensen (burgers, kenniswerkers, ondernemers, overheidsmedewerkers enz.) en hun organisaties en netwerken

Transparantie : volledige inzichtelijkheid van informatie, kennis en communicatie¹

Duurzaam(heid) : 1. constructief en te goeder trouw bijdragen;
2. milieuvriendelijk;
3. toekomstbestendig, inclusief betekenis 1 en 2

De vier COOP-stappen:

Coördineren : voorbereiden, hoofdlijn bepalen, plannen, uitnodigen

Opbouwen : hoofdlijn uitwerken, inclusief voortgang vastleggen

Verankeren : detaillering uitwerken, inclusief eindresultaat officieel vastleggen

Markten : presenteren, overdragen, aanbesteden, oriënteren

Toelichting

¹ Indien informatie niet direct en rechtstreeks toegankelijk is i.v.m. persoonsbescherming o.g. dan dient de informatie bekend te zijn bij een vooraf aangewezen, algemeen aanvaarde vertrouwenspersoon, ombudsman o.g.

Hoofdstuk 2: Maatschappelijk verantwoord bestuur

2.1 Initiëren COOP

De directie en/of (gemeente)raad o.g. legt – voor aanvang van de projectvoorbereiding – officieel vast dat het beleidstraject en project als open project volgens onderstaande COOP-verklaring wordt uitgevoerd:

2.2 COOP-verklaring

Voor COOP-projecten zijn de volgende uitgangspunten van toepassing¹:

2.2.1. Toenadering overheid en burgers

Participatie en transparantie zijn belangrijke voorwaarden om de kloof tussen overheid en burgers te overbruggen. Vasthouden aan oude werkwijzen zal toenadering tussen overheid en burgers blijven blokkeren, derhalve:

- + Iedereen kan participeren, meepraten en bijdragen,
- + Alle projectfasen, kennis en communicatie zijn volledig openbaar en transparant².

2.2.2. Kenniseconomie

De samenleving en markt in de 21^e eeuw zijn een informatiemaatschappij en kenniseconomie. De overheid functioneert in deze samenleving en markt het meest optimaal en ondersteunend als netwerkcoöperatie, derhalve:

- + Het project zal in elke projectfase uitgaan van volledige participatie en transparante ter bevordering van kennisuitwisseling, samenwerking en netwerking,
- + Economische activiteiten dienen open en transparant worden aangeboden, goedgekeurd en uitgevoerd³.
- + Communicatie, eindbeeldonderzoek en de projectwebsite worden opgezet overeenkomstig de COOP-richtlijnen.

Toelichting

- ¹ De COOP-verklaring vormt de basis voor het COOP-coördinatieplan.
- ² Maatschappelijke verantwoording gaat voor het afschermen van (ambtelijke) documenten en correspondentie. Alle informatie en kennis is openbaar.

Maatschappelijke verantwoording gaat voor politieke en economische belangen van individuen en/of organisaties. Alle bijeenkomsten en verslaglegging zijn openbaar.

Indien informatie niet direct en rechtstreeks toegankelijk is i.v.m. persoonsbescherming o.g. dan dient de informatie bekend te zijn bij een in het coördinatieplan beschreven vertrouwenspersoon, ombudsman o.g.
- ³ inclusief de beoordeling van offertes van bedrijven.

2.2.3. Constructieve ontwikkeling van projecten

Effectieve samenwerking aan overheidsprojecten met goede eindproducten begint met een goede voorbereiding en duidelijke doelen. Dit vraagt om het constructieve dialoog en toestemming, derhalve:

- + Dialoog, open samenwerking en open (source) ontwikkeling vormen de basis van elke projectfase,
- + Besluiten worden genomen op basis van toestemming door een constructieve 75% meerderheid⁴.

2.2.3. Individuele ontplooiing

Maatschappelijke ontwikkeling en vooruitgang start met individuele ontplooiing door onderwijs, ondersteuning van talentontwikkeling en ondernemerschap, derhalve:

- + Het project zal worden gekoppeld aan één of meerdere onderwijsprojecten vrij naar keuze,
- + Het project zal één of meerdere aangelegenheden of subprojecten omvatten voor het ontwikkelen van talent.

2.2.4. Inspiratie

Inspiratie is de motor van individuele ontplooiing en kenniseconomie. Inspiratie ontstaat mede uit plezier en een prettige werk-, woon- en leefomgeving, derhalve:

- + De mate van plezier en/of welzijn dient door gebruikers minimaal met een cijfer 7 worden beoordeeld⁵,
- + De kwaliteit van vormgeving dient door gebruikers en experts minimaal met een cijfer 7 worden beoordeeld⁵.

2.2.5. Duurzame overheid

Collectief welzijn is de basis voor een veilige samenleving. Het waarborgen van maatschappelijke verantwoording en een duidelijke 'bottom line' zijn van essentieel belang voor duurzame ontwikkeling, derhalve:

- + Evaluaties worden openbaar uitgevoerd en geverifieerd³,
- + individuen⁶ - zelfstandig, in loondienst o.g. - dienen aantoonbaar overeenkomstig CAO worden beschermd⁷.

Toelichting

- 3 inclusief de beoordeling van offertes van bedrijven.
- 4 in het coördinatieplan kan naar keuze het getal 75% worden aangepast.
Hoe groter de ondersteuning van besluiten, hoe constructiever en efficiënter de voortzetting van het vervolgtraject (voorkomen bezwaarprocedures achteraf).
- 5 in het coördinatieplan kan naar keuze het getal 7 worden aangepast, de maximale score is 10,
- 6 inclusief mensen zonder Nederlandse nationaliteit
- 6 ter voorkoming van misstanden op de arbeidsmarkt, deze vloeien door naar de samenleving waar tevens problemen en misstanden ontstaan.

2.3 Transparantieverklaring

De transparantieverklaring omvat de belofte van de directie(s)en/of (gemennte)raad o.g. dat alle procedures, onderhandelingen en activiteiten volledig transparant worden uitgevoerd en gecommuniceerd.

De directie verklaart:

- Volledige transparante informatievoorzieningen en kennisuitwisseling alsmede open samenwerking en maatschappelijke verantwoording vormen de basis voor het onderhavige beleidstraject¹ en project.
- Alle informatie, kennis en communicatie wordt binnen drie dagen op de projectwebsite gepubliceerd, ongeacht de (uitzonderings)bepalingen in de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) o.g.
- Maatschappelijke verantwoording gaat voor individueel belang¹.

Indien meerdere overheidsinstanties bij het beleidstraject en project zijn betrokken dient elke instantie een transparantieverklaring te ondertekenen.

2.4 Projectcoördinatie

De directie wijst, na openbare aanbesteding², per project een onafhankelijke projectcoördinator en ondersteuningsteam aan.

De taak van de projectcoördinator omvat:

- Voorbereiden en uitvoeren projectfasen en COOP-procedures,
- Waarborgen van duidelijke en tijdige communicatie, voorafgaand en na alle tot het project behorende activiteiten,
- Waarborgen van volledige participatie, transparantie en openbare toegang tot alle bijeenkomsten,
- Waarborgen en communiceren van verslaglegging,
- Monitoren en moderatoren projectwebsite op ongewenst gedrag en taalgebruik,
- Up-to-date houden van de projectwebsite, agenda, actiepuntenlijsten en evaluaties.

Toelichting

¹ Maatschappelijke verantwoording gaat voor het afschermen van (ambtelijke) documenten en correspondentie. Alle informatie en kennis is openbaar.

Maatschappelijke verantwoording gaat voor politieke en economische belangen van individuen en/of organisaties. Alle bijeenkomsten en verslaglegging zijn openbaar.

Indien informatie niet direct en rechtstreeks toegankelijk is i.v.m. persoonsbescherming o.g. dan dient de informatie bekend te zijn bij een in het coördinatieplan beschreven vertrouwenspersoon, ombudsman o.g.

² Uitgangspunt van gunning van functies en projecten is kwaliteit en betrouwbaarheid in plaats van laagste prijs (indien voorkeursofferte is max. 15% van één na laagste prijsaanbieding).

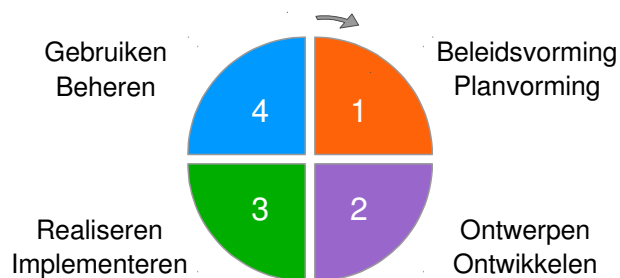
Hoofdstuk 3: Projectmanagement

3.1 COOP-stappenplan

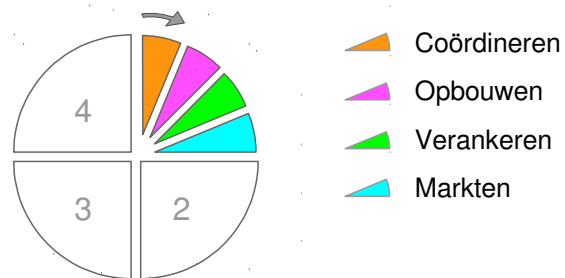
3.1.1 Van beleidstraject naar stappenplan

Voor open (overheids)projecten en netwerkcoöperatie is een duidelijk stappenplan essentieel voor planning, communicatie, uitvoering en evaluatie. COOP omvat een overzichtelijk, universeel stappenplan.

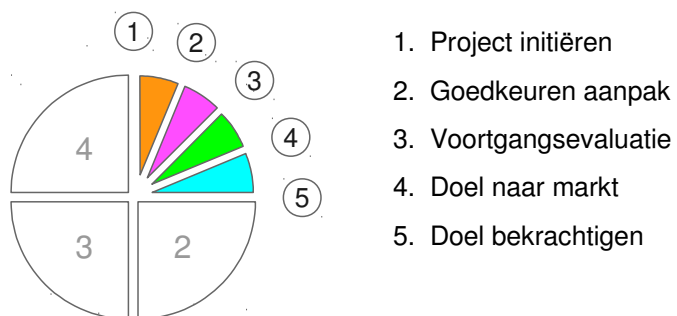
Elk beleidstraject omvat 4 projecten

Elk project omvat 4 projectfasen

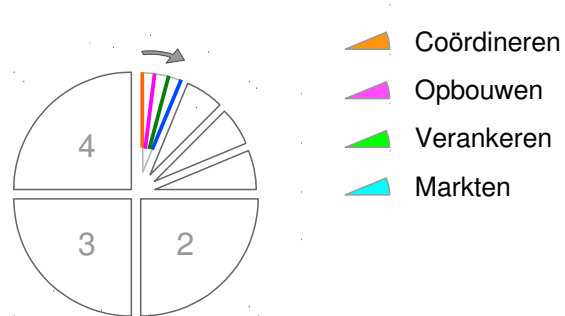

Elk project omvat 5 besluitmomenten / mijlpalen

De laatste mijlpaal is de eerste mijlpaal van het volgende project

Elke projectfase omvat 4 projectstappen

De processtappen worden gecodeerd als referentiepunt

Toelichting

COOP deelt beleidstrajecten op in projecten, projectfasen, besluitmomenten en projectstappen. Op deze wijze ontstaat een overzichtelijke structuur met referentiepunten voor standaardisering van planning, communicatie, uitvoering en evaluatie.

De projectfasen en mijlpalen zijn gerelateerd aan duurzame en bewezen projectfasen zoals:

Beleid: Politiek en bestuur

- informatieve fase
- meningsvormende fase
- besluitvormende fase
- uitwerken besluit

Projecten: Bouw en techniek

- voorontwerp
- definitief ontwerp
- bestek
- aanbesteding

Projecten: ICT

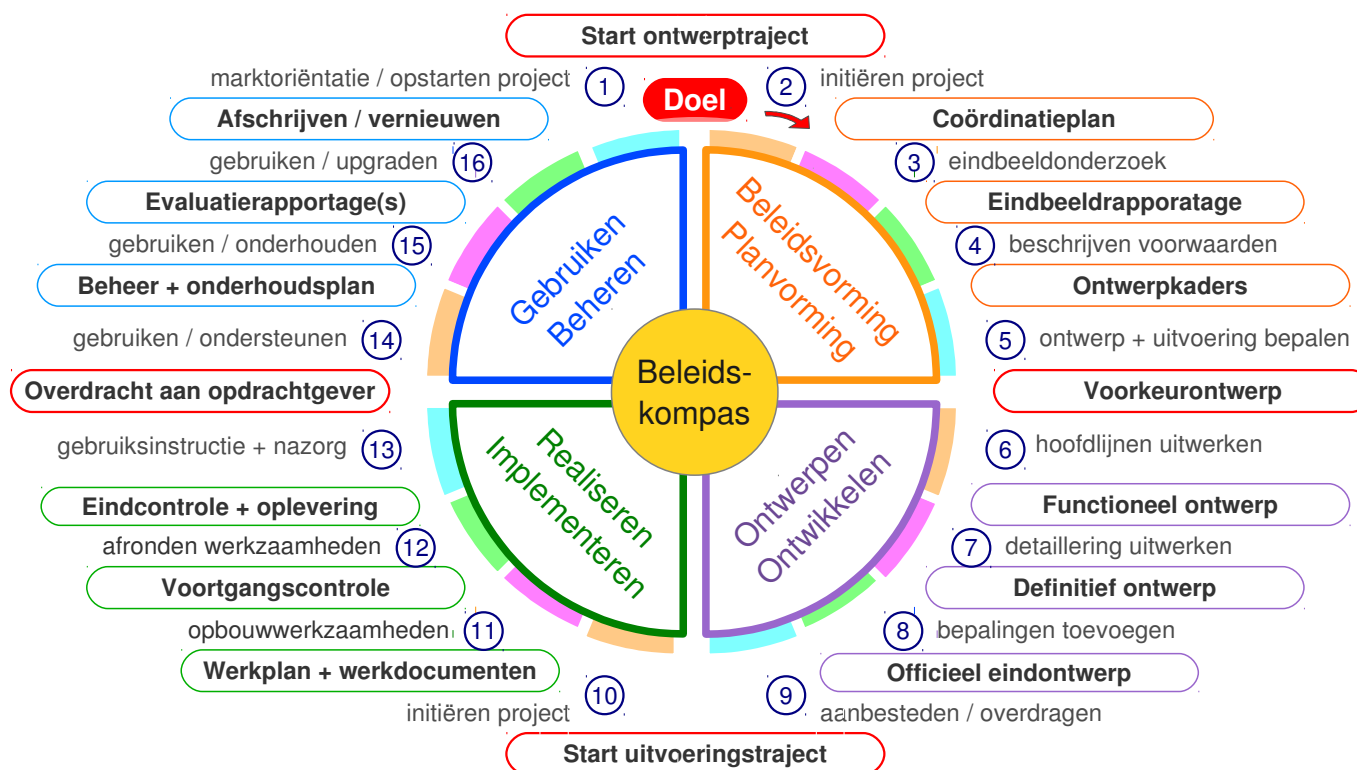
- alfa-versie
- bèta-versie
- release candidate
- release to manufacture

Door het gebruik van mijlpalen en projectstappen is COOP eenvoudig te combineren met Prince2 projectmanagement e.a.

3.1.2 Beleidskompas

Het beleidskompas toont de hoofdlijnen van het COOP-stappenplan.

Het gehele beleidstraject omvat 4 projecten, 16 projectfasen en 16 officiële besluitmomenten (mijlpalen). Bij elke projectstap staan participatie, transparantie, dialoog, open samenwerking en toestemming centraal.

Toelichting

Voor maatschappelijke en technische processen worden vaak sterk uiteenlopende benamingen en werkwijzen gebruikt. De benamingen in het beleidskompas dienen derhalve ruim te worden geïnterpreteerd.

Het beleidskompas is universeel toepasbaar op procedures, regelgeving, ICT, bouw en techniek.

Termen en definities:

Coördinatieplan:
= Plan van Aanpak
= Project Initiatie Document

Eindbeeldrapportage:
= Denkrichtingenrapportage
= Productomschrijving

Ontwerpkaders:
= Programma van Eisen
= Product Breakdown Structure

Voorkeurontwerp:
= Schetsontwerp
= Structuurplan

De omliggende tekstkaders geven aan waarover moet worden beslist. Deze besluitmomenten (mijlpalen) omvatten eveneens de opdracht voor de volgende projectfase.

Projectfasen kunnen elkaar in de praktijk (ruim) overlappen. Dit omvat veelal verkenning en voorbereiding.

Het beleidskompas uitgewerkt als tijdslijn¹.

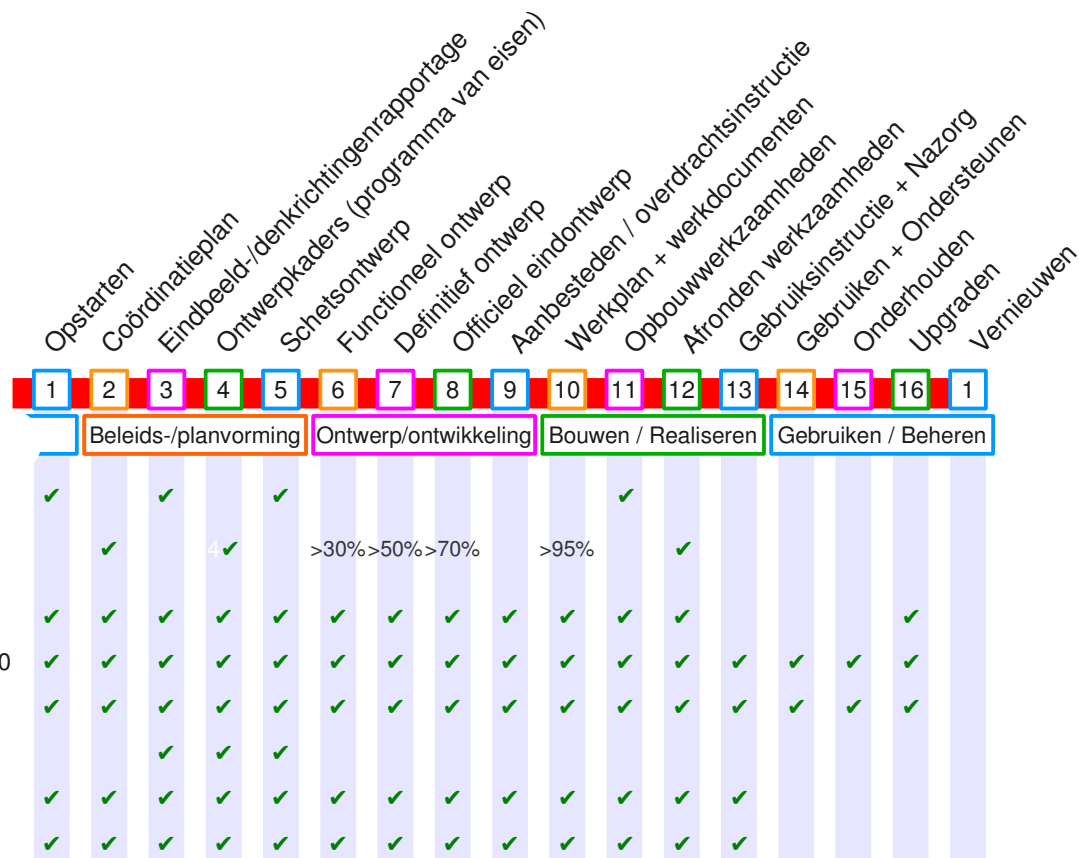
Opbouw projectfasen

- Coördineren
- Opbouwen
- Verankeren
- Markten

   Project

1 Projectfase

■ Besluitmoment (mijlpaal)

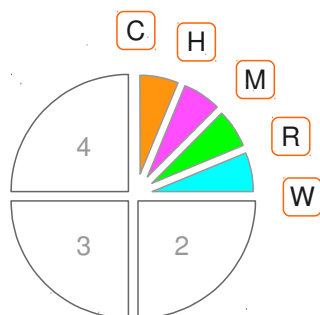
Toelichting

- 1 Voor mijlpalen zie beleidskompas
- 2 Informatief overleg met terugkoppeling en toelichting van keuzes, bezwaarprocedure is opgenomen in coördinatieplan
- 3 Uitvoerig ronde tafel overleg

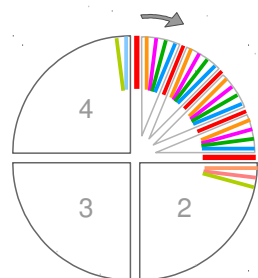
3.1.3.1 COOP1: Stappenplan voor open beleids- en planvorming

Het COOP1-stappenplan toont de detaillering van open beleids- en planvormingsprojecten

Projectfasen + mijlpalen

Projectstappen

COOP-structuur

- Coördineren
- Opbouwen
- Verankeren
- Markten

- (T)** Beleidsvisie voor open beleids-/planvorming
- (A)** Projectmandaat
- (B)** Opstarten open project (SU) + lanceren projectwebsite
- C** *Goedkeuring projecthoofdlijnen + projectwebsite (DP)*
Start opstellen Coördinatieplan (Open PID)
- D** Initiëren van het project (IP) + opstellen concepttekst OPID
- E** Concepttekst OPID naar alle optionele partijen voor input
- F** Dialoog (fysiek/online) over definitieve tekst OPID
- G** Presentatie definitieve tekst OPID, incl. mijlpaalverklaringen
- H** *Goedkeuring Open Project Initiatie document (DP)*
Start interactieve beleids- / planvorming (verkenningronde)
- I** Communicatiecampagne eindbeeldonderzoek
- J** Onderzoeken eindbeelden (PD) + rangschikken input (PBS)
- K** Dialoog (fysiek/online) over meest ideale eindbeeld
- L** Presentatie eindbeeldrapportage, incl. mijlpaalverklaringen
- M** *Instemmen met eindbeeldrapportage + (intentie)verklaringen (DP)*
Vervolg interactieve beleids- / planvorming (uitwerkingsronde)
- N** Opmaken concept ontwerpvaarders (PD + PBS)
- O** Dialoog + visualiseren (fysiek/online) ontwerpvaarders (hoofdlijnen)
- P** Dialoog + beschrijven (fysiek/online) ontwerpvaarders (detaillering)
- Q** Presentatie ontwerpvaarders, incl. mijlpaalverklaringen
- R** *Goedkeuring op uitgevoerde open beleids- / planvorming (DP)*
Start planontwikkeling
- S** Ontwerpvaarders naar markt voor voorstellen / (schets)ontwerpen
- T** Beoordelen voorstellen + aanwijzen 2-5 voorkeuren
- U** Aanwijzen definitieve voorkeur / bepalen volgende project
- V** Presentatie voorkeurontwerp
- W** *Goedkeuring (DP)*
Vastleggen voorkeurontwerp o.g.
- (X)** Overdragen aan volgende project
- (Y)** Verankeren ontwerp- / prijsafspraken
- (Z)** Overdracht projectwebsite

Toelichting

COOP1 omvat het eerste project in een beleidstrajecten: beleids- en planvorming.

Het project is opgedeeld in 5 mijlpalen en 26 projectstappen (A t/m Z), inclusief de voorbereiding en nazorg in het voorgaande en opvolgende project.

Elke projectfase wordt afgerond (mijlpalen) na goedkeuring door het bestuur.

Een transparantieverklaring wordt aan het proces toegevoegd om openheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen te waarborgen. De verklaring stelt maximale transparantie boven de minimale eisen zoals gesteld in de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) uit 1991.

Termen Prince2-projectmanagement

- DP Directing a Project
- SU Starting Up a project
- IP Initiating a Project
- PID Project Initiation Document
- PD Product Description
- PBS Product Breakdown Structure
- PFD Product Flow Diagram

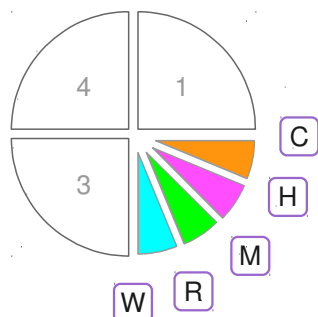
Tevens van toepassing zijn:

- PL Planning
- CS Controlling a Stage
- MP Managing Product delivery
- MS Managing Stage boundaries

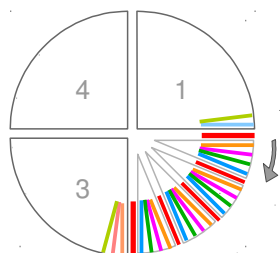
3.1.3.2 COOP2: Stappenplan voor open plan-, dienst- en productontwikkeling

Het COOP2-stappenplan toont de detaillering van open plan-, dienst- en productontwikkelingsprojecten

Projectfasen + mijlpalen

Projectstappen

COOP-structuur

- Coördineren
- Opbouwen
- Verankeren
- Markten

- Aanwijzen 2-5 voorkeuren door participanten
- Aanpassen aanbiedingen / bepalen volgende project
- Aanwijzen voorkeurontwerp door participanten
- *Goedkeuring voorkeurontwerp*
Opdracht voor open ontwikkeling voorkeurontwerp
- Initiëren van het project (IP) + opstellen concept voorontwerp
- Concept voorontwerp naar alle optionele partijen voor input
- Dialoog (fysiek/online) over definitieve content voorontwerp
- Presentatie voorontwerp, incl. mijlpaalverklaringen
- *Goedkeuring voorontwerp / alfa-versie*
Start ontwikkelen definitief ontwerp (beta-versie)
- Opstellen definitief ontwerp (concept)
- Definitief ontwerp (concept) naar alle optionele partijen voor input
- Dialoog (fysiek/online) over definitieve content definitief ontwerp
- Presentatie definitief ontwerp, incl. mijlpaalverklaringen
- *Goedkeuring definitief ontwerp / beta-versie*
Start ontwikkelen officiële content (release candidate)
- Opstellen concept bestek o.g.
- Concept bestek naar alle optionele partijen voor input
- Dialoog (fysiek/online) over definitieve content definitief bestek
- Presentatie bestek, incl. mijlpaalverklaringen
- *Goedkeuring bestek / release candidate*
Aanbesteden / voorbereiden voor implementatie
- Officieel document naar markt voor prijsindicatie / pilot o.g.
- Beoordelen voorstellen + aanwijzen 2-5 voorkeuren
- Beoordeling aanbiedingen / bepalen volgende project
- Presentatie voorkeurofferte, incl. mijlpaalverklaringen
- *Goedkeuring voorkeur-uitvoerenden / release to manufacture*
Vastleggen uitvoerenden / start implementatie
- Overdragen aan volgende project
- Verankeren ontwerp- / prijsafspraken
- Overdracht projectwebsite

Toelichting

COOP2 omvat het tweede project in een beleidstraject: open plan-, dienst- en productontwikkeling.

Het project is opgedeeld in 5 mijlpalen en 26 projectstappen (A t/m Z), inclusief de voorbereiding en nazorg in het voorgaande en opvolgende project.

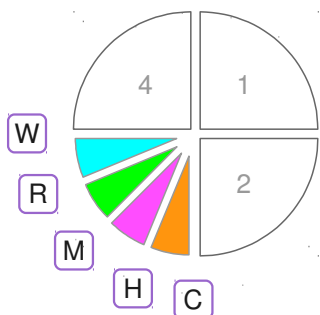
Elke projectfase wordt afgerond (mijlpalen) na goedkeuring door het bestuur.

3.1.3.3 COOP3: Stappenplan voor open projectcontrole

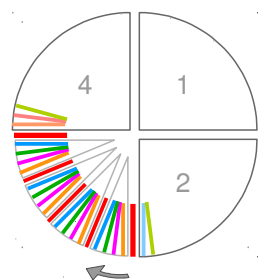
Het COOP1-stappenplan toont de detaillering voor transparante projectuitvoering

Projectfasen + mijlpalen

In ontwikkeling

Projectstappen

COOP-structuur

- Coördineren
- Opbouwen
- Verankeren
- Markten

Toelichting

COOP3 omvat het derde project in een beleidstraject: open projectcontrole.

Het project is opgedeeld in 5 mijlpalen en 26 projectstappen (A t/m Z), inclusief de voorbereiding en nazorg in het voorgaande en opvolgende fase.

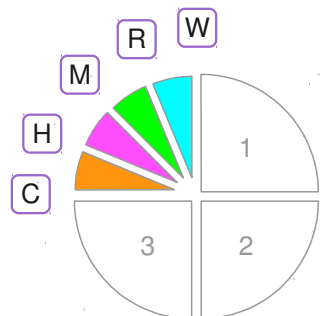
Elke projectfase wordt afgerond (mijlpalen) na goedkeuring door het bestuur.

3.1.3.4 COOP4: Stappenplan voor open beheer en onderhoud

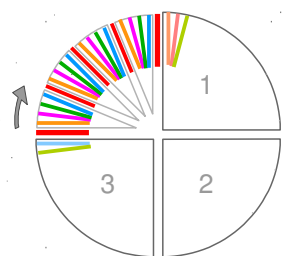
Het COOP4-stappenplan toont de detaillering van open beheer- en onderhoudprojecten

Projectfasen + mijlpalen

In ontwikkeling

Projectstappen

COOP-structuur

- Coördineren
- Opbouwen
- Verankeren
- Markten

Toelichting

COOP4 omvat het eerste of vierde project in een beleidstraject: beheer en onderhoud

Het project is opgedeeld in 5 mijlpalen en 26 projectstappen (A t/m Z), inclusief de voorbereiding en nazorg in het voorgaande en opvolgende fase.

Elke projectfase wordt afgerond (mijlpalen) na goedkeuring door het bestuur.

3.2 COOP-coördinatieplan

Het COOP-coördinatieplan is een open project initiatie document dat publiekelijk wordt samengesteld, geëvalueerd en onderschreven aan het begin van open beleids- en planvormingsprojecten (COOP1).

COOP2, 3 en 4-trajecten kennen eveneens een coördinatieplan. De bepalingen hiervoor worden overgenomen uit het COOP1-coördinatieplan en worden verankerd in de opdrachtbrief.

3.2.1 COOP1-coördinatieplan

Het coördinatieplan voor open beleids- en planvormingsprojecten (COOP1) omvat:

- items zoals vastgelegd in bewezen projectmanagementmethoden¹,
- COOP-verklaring²,
- transparantieverklaring van de directie(s) en projectcoördinator²,
- uitnodigingslijst van direct betrokkenen, indirect betrokken en mogelijk-geïnteresseerden,
- checklijst voor websitebeheer- en opmaak
- de weging van bezwaar en voorkeurstemmen³

De COOP-grondbeginselen dienen nadrukkelijk in het coördinatieplan worden opgenomen:

- Participatie: iedereen kan deelnemen en bijdragen,
- Transparantie: alle informatie, kennis en communicatie zijn per direct of binnen 3 dagen beschikbaar via de projectwebsite; communicatie zal tijdig en gericht naar alle doelgroepen plaatsvinden via min. 3 media,
- Ronde tafels: dialoog met alle betrokkenen en geïnteresseerden wordt gewaarborgd,
- Human Capital: het open project zal waar mogelijk ontplooiingsmogelijkheden van mensen ondersteunen,
- Toestemming: beslissingen worden democratisch vastgelegd op basis van 75% meerderheid⁴,
- Stappenplan: de agenda van het beleidstraject zal duidelijk worden uitgelegd en gecommuniceerd,
- Eindbeeldonderzoek: uitgangspunt is Win Win-oplossingen, win verlies oriëntatie wordt afgewezen,
- Projectwebsite: omvat modules voor constructieve open communicatie en efficiënt open kenniswerken,
- Terugkoppeling & Verslaglegging: feedback en verslaglegging van bijeenkomsten en afspraken zijn standaard,
- Beoordeling & Voorkeuren: elk gecommuniceerd item dient te kunnen worden voorzien van rating en ranking,
- Welzijn: professionaliteit dient waar mogelijk te worden gekoppeld aan een plezierige en prettige omgeving,
- Schoonheid: goede vormgeving is de eerste stap naar interesse en positieve actie.

Toelichting

- 1 project initiatie document volgens Prince2 projectmanagement o..g.
- 2 zie hoofdstuk 2.
- 3 niet de meest voorkeurstemmen is de norm, maar de best gebalanceerde weging van direct betrokkenen en indirect betrokkenen.
- 4 in het coördinatieplan kan naar keuze het getal 75% worden aangepast.

3.3 COOP-eindbeeldovereenkomst

Van individuele ideeën en standpunten naar het definiëren van duidelijke gezamenlijke doelen vraagt om gestructureerd eindbeeldonderzoek als basis voor constructieve dialoog en voor Win Win samenwerking.

Onderstaande tabel geeft een duidelijk kader om dialoog overzichtelijk te kunnen bespreken en beschrijven:

	Sociaal	Economisch	Klimaat / Milieu
Geschiedenis	Korte samenvatting		
Huidige situatie	Korte samenvatting		
Korte termijn			
Verwachting xx – xx jaar			
Middellange termijn			
Verwachting xx – xx jaar			
Lange termijn			

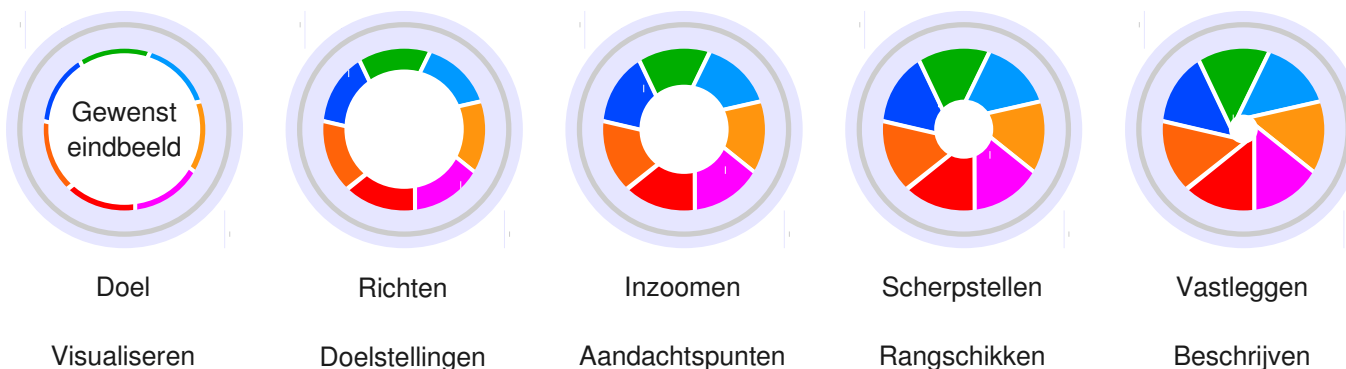
Toelichting

Gerennommeerde managementtechnieken stellen duidelijke eindbeelden en einddoelen als essentiële eerste stap voor effectieve en constructieve beleids-, plan- en productontwikkeling. Belangrijk is om uit te gaan van het meest ideale en inspirerende eindbeeld. Anders wordt het eindresultaat een zwak, niet-innovatieve plan of product.

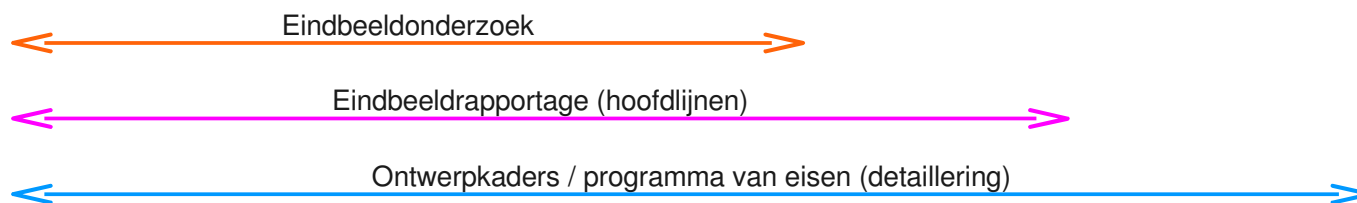
Desgewenst kan een kolom 'politiek' worden toegevoegd.

Door alle perspectieven, posities en mogelijkheden overzichtelijk te rangschikken, categoriseren en evalueren ontstaat een basis voor het beschrijven van denkrichtingsrapportages en ontwerpkaders.

Onderstaande 'fotosluiser' geeft een overzicht van hoofdthema's:

Voorbeelden	Ideeën	Voorkeuren	Dialog	Uitgangspunten
Foto's	Maatschappelijk	Waarden	Human Capital	Organisatie
Schetsen	Ecologisch	Wensen	MVO	Gebruik
Beschrijvingen	Economisch	Kansen	Innovatie	Beheer
Functie	Algemeen belang	Bezit	Elementen/thema's	Definitie
Inhoud	Groepsbelang	Beheer	Eigenschappen	Validatie
Vorm	Individueel belang	Gebruik	Relaties	Realisatie

Toelichting

COOP rangschikt eindbeelden en einddoelen in 5 categorieën. Doelstelling is om stapsgewijs te komen tot een solide basis voor het beschrijven van eindbeeldonderzoek, eindbeeldrapportages en ontwerpkaders en/of programma van eisen.

Hoofdstuk 4: Projectwebsite

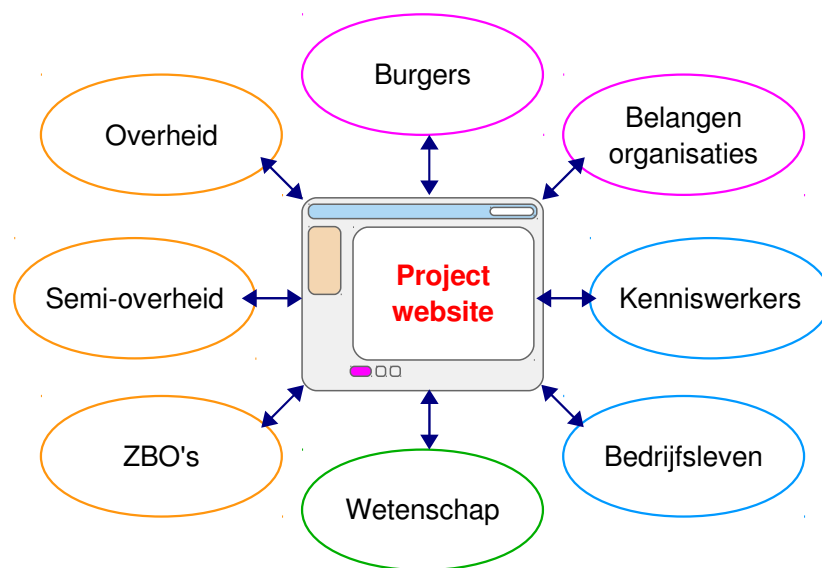
4.1 Efficiënt kenniswerken

Internet is het hart van de informatiesamenleving en kenniseconomie. COOP stelt één alom bereikbare informatievoorziening centraal als basis voor efficiënt kenniswerken en maatschappelijk verantwoording. Alle deelnemers worden geïnformeerd en communiceren via één portal.

Informatie en afspraken welke niet online zijn gepresenteerd kunnen geen onderdeel zijn van besluitvorming.

Iedereen kan deelnemen, bijdragen en netwerken. Bij correcte deelname zijn er geen er geen uitzonderingsbepalingen of technische belemmeringen.

Gebruik van meerdere websitelokaties via het master-slave principe is toegestaan.

Toelichting

Projectwebsites vervangen de diverse niet-openbare intranetwebsites en email-correspondentie van overheden. Versnipperde communicatie en kennisbeheer zijn inefficiënt, duur en ongewenst omdat miscommunicatie, bureaucratie en het ontlopen van maatschappelijke verantwoording worden versterkt.

De projectwebsite vervangt voor een belangrijk deel communicatie via email. Berichten worden als (mini)blog gepost op de projectwebsite, waarna geadresseerden via email of RSS een link naar de projectwebsite krijgen om te reageren. Deze methode wordt reeds veelvuldig toegepast op internet. Groot voordeel is het voorkomen van versnipperde (CC-)email.

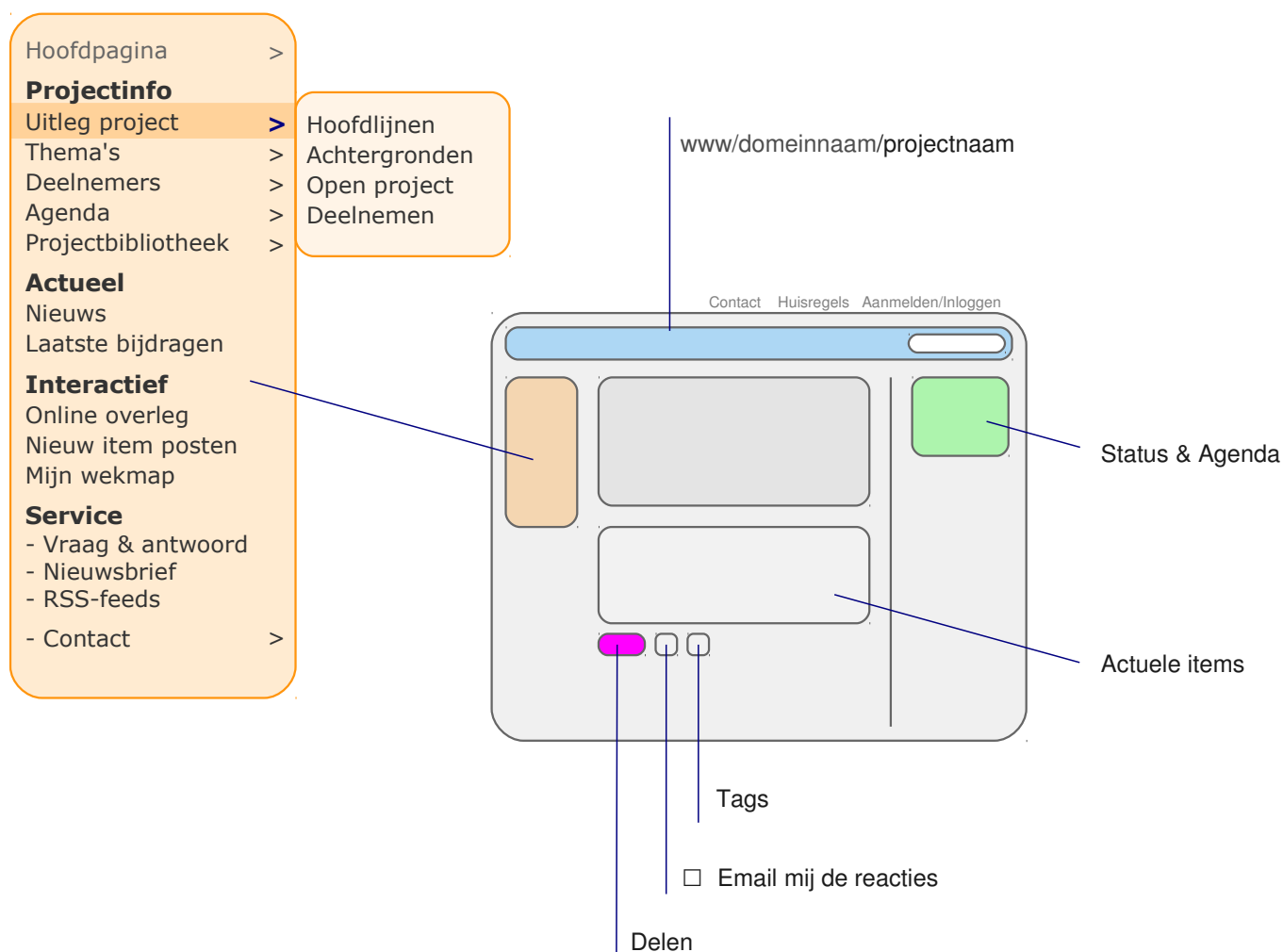
De projectwebsite vervangt geen openbare 'offline' bijeenkomsten, maar vult deze aan, geeft vooraf en nadien alle informatie en centraliseert communicatie, kennisbeheer en evaluatie. Persoonlijke ontmoeting en offline interactie blijven belangrijk.

Projectwebsites kunnen kostenefficiënt door de markt worden aangeboden hetgeen kan leiden tot forse bezuinigingen bij overheden.

4.2 Opmaak

Eenduidige, gestandaardiseerde opmaak en navigatie van websites voor open overheidsprojecten zorgen voor snel overzicht en effectief kenniswerken.

De navigatiestructuur alsmede de lokaties van de navigatie, de projectstatus en planning, inloggen/aanmelden en de zoekbalk en de knoppen voor kennis delen zijn voor alle projectwebsites op dezelfde wijze opgebouwd.

Toelichting

COOP omvat een bekende, veelgebruikte indeling voor websites. Navigatie aan de linkerzijde. De zoekbalk alsmede de links voor aanmelden/inloggen, huisregels en contact staan op alle pagina's rechtsboven.

Actuele items staan in het midden. De overige opmaak is vrij.

De navigatiestructuur omvat een duidelijke opbouw. De indeling is voor alle projectwebsites identiek. De 4 hoofditems van de navigatie: *projectinfo*, *actueel*, *interactief* en *service* worden bij voorkeur verticaal in de linkerkolom geplaatst. Desgewenst kunnen de 4 hoofditems worden opgenomen in een horizontale navigatiebalk onder de 'header'. Doelstelling is dat kenniswerkers snel informatie en kennis kunnen vinden en delen.

De status en de agenda (minimaal 3 items) van het project dienen duidelijk rechtsboven vermeld te staan. Doelstelling is snelle oriëntatie m.b.t. project en activiteiten.

De URL dient zo eenvoudig mogelijk te worden gehouden.

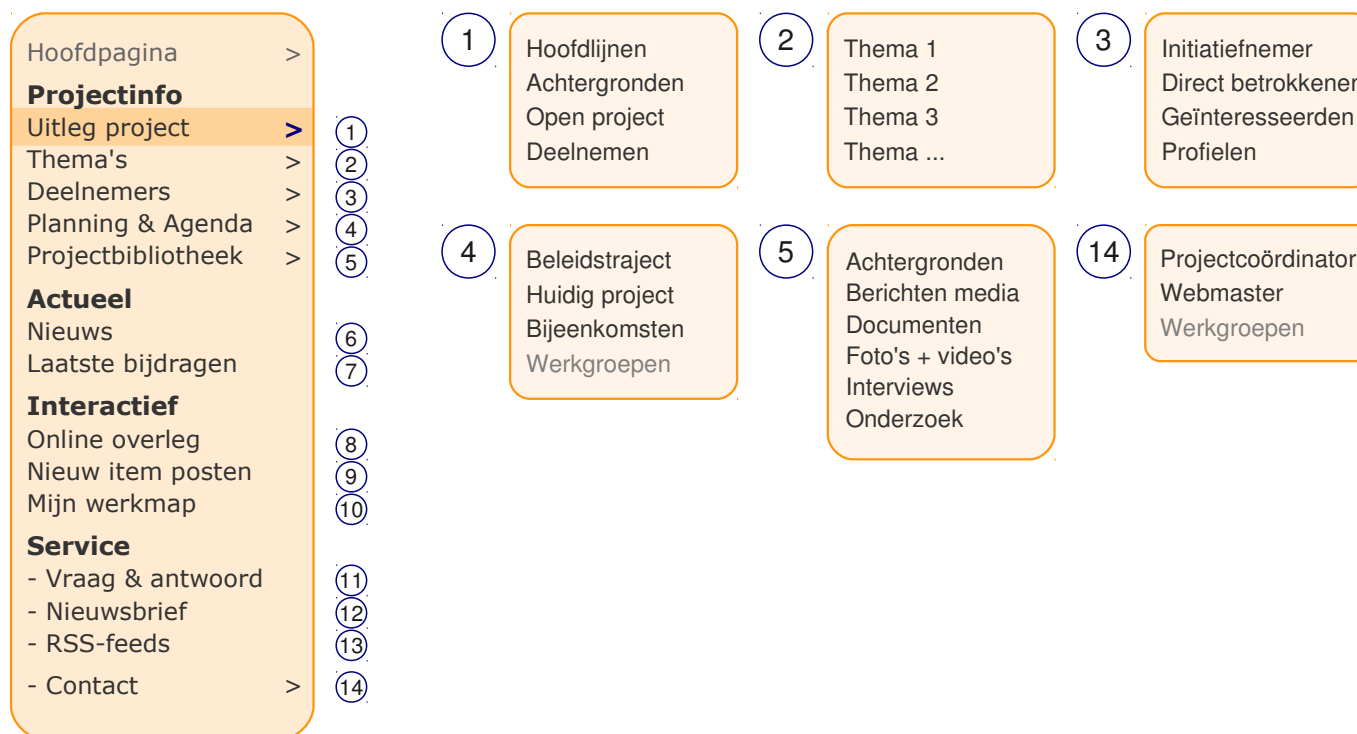
In de projectwebsite worden waar mogelijk knoppen en aanmeldmogelijkheden opgenomen voor het uitwisselen en ontvangen van informatie en kennis.

Nieuwe items dienen minimaal worden voorzien van kernwoorden (tags) als: thema, (sub)onderdeel en onderwerp. Mensen moeten zich op tags kunnen abonneren.

4.3 Navigatie

Professionele projectmappen en databases hebben een overzichtelijke en gestandaardiseerde (tabblad)indeling voor efficiënt werken. De COOP-navigatiestructuur voor projectwebsites heeft dezelfde doelstelling.

De navigatiestructuur van projectwebsites dienen als volgt te worden gepresenteerd:

Toelichting

De navigatiestructuur voor projectwebsites omvat een duidelijke opbouw. De indeling is voor alle projectwebsites identiek. Doelstelling is dat kenniswerkers snel informatie en kennis kunnen vinden en delen.

De 4 hoofditems van de navigatiestructuur: *projectinfo*, *actueel*, *interactief* en *service* worden bij voorkeur verticaal in de linkerkolom op de website geplaatst.

Desgewenst kunnen de 4 hoofditems worden opgenomen in een horizontale navigatiebalk onder de 'header'.

4.4 Berichtopmaak

Communicatie en kennismangement overzichtelijk en “to the point” houden zijn essentieel voor efficiënt kenniswerken. Kernwoorden en korte tekstblokken dragen hieraan bij.

Berichtopmaakmodules volgens COOP dienen blogposts o.g. te zijn van maximaal 70 woorden voorzien van kernwoorden, (tags), de knop “Delen” en aanvinkvakje “email mij de reacties”.

Titel	Maximaal 7 woorden
	☐ Vet ☐ Schuin ☐ Onderstrepen ☐ Link ☐ Email ☐ Alleen tekstblok 2 ☐ Foto ☐ Media
Bericht (hoofdlijn)	Maximaal 70 woorden Bij voorkeur 1 onderwerp per bericht
Bericht (details)	Maximaal 700 woorden, inclusief foto's, video's Deze tekst is zichtbaar na klikken op de link “Lees verder”
	Invoegen bijlage (indien geen webadres beschikbaar) uploaden
Categorie	Categorie, thema, onderdeel, onderwerp overzicht
Kernwoorden	Tags voor snel (terug)vinden informatie
Delen	Emailnotificatie naar adresboek
	<input type="button" value="Voorbeeld"/> <input type="button" value="Versturen"/> ☐ Email mij de reacties

Toelichting

Bijgaande afbeelding is een conceptontwerp.

Knop versturen ligt op na invullen categorie en kernwoorden.

Opties als thumbnails kunnen naar keuze worden toegevoegd.

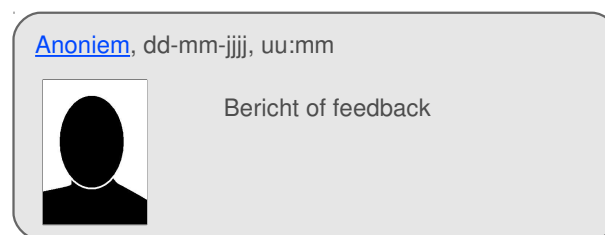
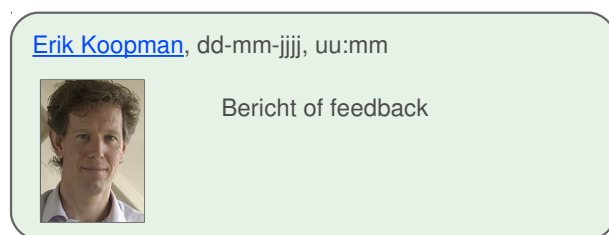
4.5 Deelname & Registratie

Iedereen kan deelnemen en bedragen aan COOP-projecten, mits constructief. Inloggen is niet verplicht.

Deelname, feedback, kwaliteitsbeoordelingen, voorkeurstemmen e.d. zijn altijd openbaar, tenzij in het coördinatieplan anders is vastgelegd.

Verborgen profielen zijn, in uitzonderingsgevallen zoals mogelijk ongewenste toenadering, toegestaan indien de betreffende persoon bekend is bij de projectcoördinator en/of vooraf vastgestelde vertrouwenspersoon.

Anonimiteit wordt ontmoedigd door minder opvallende berichtgeving, zie voorbeeld, en het uitsluiten van voorkeurstemmen, Het aanmaken van een profiel met foto dient te worden aangemoedigd en beloond.

De projectcoördinator heeft bij feedback en voorkeurstemmen desgewenst inzicht in IP- en emailadressen voor het maken van een constructieve weging.

Toelichting

Anonimiteit leidt tot ongewenst gedrag, van grof taal gebruik tot stemfraude. Duurzame participatie, communicatie en netwerking vereisen transparantie en registratie.

Verplicht registreren en inloggen heeft echter nadelen als irritatie en wegglikken (geen participatie). Participatie kan worden versterkt door verschil te maken tussen wel en niet geregistreerde personen d.m.v. kleurcodering (groen, grijs, rood). Rode profielen (ongewenst gedrag) kunnen door de participanten individueel naar keuze wel of niet worden geblokkeerd.

Herkenbaarheid van personen en overheidsmedewerkers is soms ongewenst i.v.m. lastigvallen en bedreiging. Deze personen kunnen aangeven anoniem te willen blijven. Hun profiel dient wel bij de projectcoördinator of een vooraf aangewezen vertrouwenspersoon bekend te zijn.

Transparante profielen maken dat feedback en beoordeling van ideeën, voorstellen e.d. veel nauwkeuriger worden gedaan.

4.6 Feedback & Open enquête

Feedback, beoordeling (rating, voorkeurstemmen (ranking) en open enquêtes bevorderen inzicht en nuance in onderwerpen. Deze onderzoek- en evaluatiehulpmiddelen worden aan alle communicatie en kennis gekoppeld.

Beoordeling van individuele items alsmede voorkeurstemmen per thema of onderwerp dienen als volgt worden aangeboden:

- Item 1*
- Item 2*
- Item 3*
- Item ...*

Open enquêtes dienen als volgt worden aangeboden:

[Titel onderwerp](#)

Wat vindt u van ...?

Uw feedback:

Samenvatting (max. 10 woorden)

Uw standpunt, ideeën, links, voorbeelden o.g.
(max. 100 woorden)

Klik hier voor extra tekstruimte en invoegen foto's, video o.g.

Toelichting

Beoordeling op basis van Ja/Nee of Goed/Slecht kennen te weinig nuance. COOP gaat derhalve uit van twee systemen: individuele beoordeling van items d.m.v. zes variabelen. En voorkeurstemmen van items per thema of onderdeel.

Verstandig is om waar mogelijk een korte toelichting te vragen. Door te werken met korte tekstblokken kunnen de meest voorkomende woorden worden gefilterd.

Hoofdstuk 5: Interactieve processen

5.1 Dialoog

Alle communicatie en overleg is openbaar via internet en/of publieke bijeenkomsten. Uitgangspunt voor alle interactie is dialoog en open samenwerking.

Iedereen kan te allen tijde participeren¹ en bijdragen als volwaardig deelnemer of als participant met inspraakmogelijkheden bij overleg tussen direct betrokkenen.

Elk gecommuniceerd item via de projectwebsite dient te kunnen worden voorzien van feedback en rating.

Het coördinatieplan voorziet in de volledige huisregels.

5.2 Beoordelen ingediende ideeën

Alle ingediende ideeën en voorstellen worden gerangschikt en per thema publiekelijk geëvalueerd.

De evaluatie en verslaglegging vindt zowel online als via bijeenkomsten plaats gedurende het beschrijven van de denkrichtingenrapportage en de ontwerpkaders².

5.3 Terugkoppeling (feedback)

Alle informatie, kennis, verslaglegging, communicatie e.d. dienen te kunnen worden voorzien van aanvullingen, links, meningen, tips, commentaar enz. via de projectwebsite.

Terugkoppeling van openbare bijeenkomsten geschiedt via verslaglegging op en melding via de projectwebsite.

5.4 Beoordeling kwaliteit en waarde (rating)

Alle standpunten, ideeën, voorstellen e.d. worden per thema aangeboden voor beoordeling op kwaliteit en waarde.

De beoordeling omvat 6 keuzes: heel slecht, slecht, onvoldoende, voldoende, goed, heel goed.

Toelichting

- ¹ voorwaarden zijn legitimatie en behoorlijk gedrag
- ² later ingediende ideeën en voorstellen dienen online te kunnen worden geëvalueerd.

5.5 Voorkeuren (ranking)

Alle standpunten, ideeën, voorstellen e.d. – indien een onderwerp meerdere mogelijkheden en keuzes omvat – worden per thema aangeboden voor voorkeurstemming als basis voor besluitvorming.

Voorkeuren via internetstemmen dienen te kunnen worden herleidt naar duurzaam geregistreerde deelnemers en overige deelnemers.

5.6 Besluitvorming

Alle besluitvorming is openbaar, transparant en democratisch.

5.6.1 Besluitmomenten (mijlpalen)

Alle besluitvorming omvat 2 stadia:

1. Besluitvorming door deelnemers (COOP-doelstelling: toestemming door 75% van alle deelnemers¹)
2. Definitieve besluitvorming door volksvertegenwoordiging²

5.6.2 Stemverhouding

De eindtelling van voorkeurstemmen in combinatie met mijlpaalverklaringen omvat de verdeelsleutel:

- Alle direct betrokkenen gezamenlijk: 50%
- Overige deelnemers gezamenlijk: 50%

5.6.3 Blijvende onenigheid / geen toestemming

Indien voorafgaand aan besluitmomenten (mijlpalen) na 3 officiële pogingen geen brede toestemming voor voortzetting is verkregen wordt het definitieve besluit genomen door de volksvertegenwoordiging

Toelichting

- 1 in het coördinatieplan kan naar keuze het getal 75% worden aangepast.

Hoe groter de ondersteuning van besluiten, hoe constructiever en efficiënter de voortzetting van het vervolgtraject (voorkomen bezwaar-procedures achteraf).

- 2 verplicht tijdens beleids- en planvorming, op aanvraag (25 handtekening/emails) bij overige projectfasen.

Hoofdstuk 6: Transparantie en verslaglegging

6.1 Communicatie en overleg

Alle communicatie en overleg is openbaar via internet en/of publieke toegang. Afspraken welke gemaakt zijn zonder openbare evaluatie alsmede Informatie en kennis welke niet beschikbaar zijn via de projectwebsite gelden te allen tijde als niet-bindend. Besluiten worden hierdoor ongeldig.

6.2 Bijeenkomsten

Van elke bijeenkomst¹ wordt een verslag gemaakt welke binnen drie dagen op de projectwebsite wordt gepubliceerd. Alle bijeenkomsten zijn openbaar (via internet).

Iedereen kan, onder voorwaarde van correct gedrag en constructieve participatie, overeenkomstig de agenda van de bespreking, aanwezig zijn besprekingen van en tussen (direct) betrokken partijen.

6.3 Actiepuntenlijsten

De coördinator houdt, naast de agenda, online een actiepuntenlijst bij van alle afspraken en (de hoofdlijnen van) uit te voeren werkzaamheden. De lijst dient minimaal tweemaal per week te worden geupdate.

Toelichting

- ¹ inclusief besprekingen met commerciële partijen

Hoofdstuk 7: Evaluatieprocedures

7.1 Participatie en bijdrage

Duurzame samenwerking en ontwikkeling start met constructieve participatie en bijdrage. Publieke evaluatie kan in sterke mate hieraan bijdragen omdat het sociale controle, zelfregulatie en publieke verantwoording stimuleert.

Open overheidsprojecten kennen drie groepen van deelnemers:

- Direct betrokkenen (overheidsinstanties en -afdelingen, hoofdrolpartijen, direct betrokken belangenorganisaties)
- Indirect betrokkenen (overheidsinstanties en -afdelingen, bijrolpartijen, indirect betrokken belangenorganisaties)
- Geïnteresseerden (kenniswerkers, zzp-ers, commerciële organisaties, non-profit organisaties, burgers, klanten)

Per deelnemersgroep wordt online de evaluatie van participatie en bijdrage bijgehouden. De evaluatie vindt plaats onder leiding van de coördinator voorafgaand aan een officieel besluitmoment (mijlpaal).

7.2 Wijze van evaluatie

Beoordeling (rating) van content omvat de de volgende parameters:

- ✓ ✓ ✓ heel goed
- ✓ ✓ goed
- ✓ voldoende
- ✗ onvoldoende
- ✗ ✗ slecht
- ✗ ✗ ✗ zeer slecht

Toelichting

Overheidsinstanties zijn vaak direct of indirect betrokken bij participatieprocessen. Indien instanties en afdelingen aan meerdere COOP-processen deelnemen ontstaat door samenvoeging van alle (project)evaluaties een relevant overzicht van het functioneren van instanties en afdelingen. Ondercapaciteit, mismanagement en bureaucratie worden door evaluatie sneller onderkent en corrigeerbaar.

7.3 Mijlpaalverklaring en toestemming

Voorafgaand aan elk besluitmoment (mijlpaal) leggen de direct betrokkenen(een verklaring af omtrent de te maken keuze (verplicht). Indirect betrokken en geïnteresseerden kunnen naar keuze wel/niet een verklaring uitgeven.

De procedure van mijlpaalverklaring volgt zodra officieus (via de projectwebsite) een meerderheid van 75% is verkregen. De meerderheid dient 75% van alle groepen van deelnemers (zie 5,1) te omvatten.

De mijlpaal omvat één van de volgende keuzes:

- Ja Telt mee voor de 75% meerderheid
- Ja, mits ... Telt mee voor de 75% meerderheid, de 'mits' dient in de volgende projectfase te worden opgelost
- Nee Telt niet mee voor de 75% meerderheid

Het percentage van 75% kan door democratisch verkozen volksvertegenwoordiging (gemeenteraad, provinciale staten, tweede kamer) naar keuze worden aangepast¹.

De projectcoördinator rangschikt en publiceert de mijlpaalverklaringen en toestemming.

7.4 Tevredenheidstevaluatie

Gelijktijdig met de mijlpaalverklaringen worden de tevredenheidsbeoordelingen van de deelnemers gevraagd m.b.t. de uitvoering van projectstappen.

De projectcoördinator rangschikt en publiceert de tevredenheidsbeoordelingen.

7.5 Projectevaluatie

Projectevaluatie is de verzameling van alle participatie-evaluaties en mijlpaalverklaringen.

De projectcoördinator rangschikt en publiceert de projectevaluatie

Toelichting

- ¹ hoe kleiner de overeenstemming vooraf, hoe langer en duurder de inspraak en bezwaarprocedures achteraf (zie deel 1: Analyse & Visie)

Hoofdstuk 8: Meting, analyse en verbetering

8.1 Open samenwerking

Meting, analyse en verbetering vindt plaats overeenkomstig COOP. Iedereen kan deelnemen en bijdragen.

Ontvangen bijdragen worden gepubliceerd op de website¹ voor publieke evaluatie. De beoordeling en voorkeuren hieruit voorkomend worden verwerkt in de nieuwste versie van de open COOP-standaard.

8.2 Best practices

Voorbeelden van effectieve projectuitvoering en efficiënt kenniswerken en samenwerken worden waar mogelijk gelinkd¹ aan COOP.

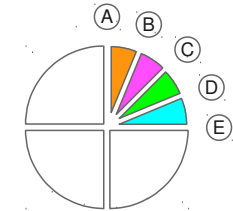
Toelichting

¹ www.coop-overheid.nl

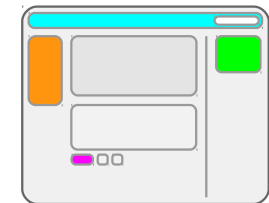
Werkboek

Markten van open overheidsprojecten

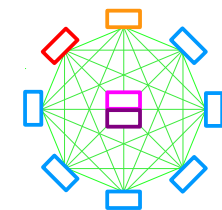
Stappenplannen

Projectwebsites

Participatieverklaringen

Checklijsten

- Projectstap x
- Check 1
  - Check 2
  - Check 3
  - Check ...

Coördinatierichtlijnen

Inhoud	51
Inleiding	52
1. Algemeen	
1.1 Hoe werkt COOP	53
1.2 Doelstellingen en voordelen	54
1.3 Integratie met projectmanagement	56
1.4 Informatie, weblinks en ondersteuning	56
2. Ratificeren COOP	
2.1 COOP-verklaring	57
2.2 Transparantieverklaring	57
2.3 Coördinatieplan	57
3. Projectcoördinatie	
3.1 COOP-stappenplan	58
3.2 Werkbladen en checklijsten	59
4. Evaluatie & Verslaglegging	
4.1 Terugkoppeling en verslaglegging	60
4.2 Voorkeurstemmen	60
4.3 Mijlpaalverklaring & Tevredenheid	60
4.4 Projectevaluatie	60
5. Besluitvorming	
5.1 Mijlpaalverklaring	61
5.2 Eindbesluit door (gemeente)raad o.g.	51

Werkbladen

Overzicht projectfasen	62
Beleids- en planvorming	
projectfase 1: opstarten open project*	63
projectfase 2: projectinitiatie*	72
projectfase 3: eindbeeldonderzoek*	75
projectfase 4: dialoog ontwerpvaarders*	78
projectfase 5: open markt ontwerpplan*	81
projectfase 6: overdracht / nazorg*	84
Plan-/dienst-productontwikkeling	
projectfase 5: open markt ontwerpplan*	
projectfase 6: functioneel ontwerp*	
projectfase 7: definitief ontwerp*	
projectfase 8: officieel document*	
projectfase 9: aanbesteding / overdracht*	
projectfase 10: overdracht / nazorg*	
Bijlagen	
Bijlage 1: Overzicht Kennis & Expertise	86
Bijlage 2: Sneller en beter / MIRT	87

Deel 4: Werkboek

COOP is een open standaard. COOP welke vrij beschikbaar is voor overheden.

Gemeenteraden, bestuurders, concernstaf en andere overheidsinstanties kunnen met behulp van COOP de invulling van burgerparticipatieprocessen een duidelijk kwaliteitskader geven. De terugkoppeling vindt plaats via checklijsten.

Overheidsmedewerkers, projectteams en communicatieafdelingen kunnen met behulp van het COOP-werkboek een constructief participatieproces organiseren.

Burgers en overheidsmedewerkers die deelnemen aan COOP-ondersteunde participatieprocessen wordt een basis geboden voor constructieve dialoog en samenwerking.

Kenniswerkers kunnen eenvoudig participeren binnen COOP-ondersteunde processen door de structuur en kwaliteit van kennisbeheer.

Ondernemers kunnen COOP-ondersteunde participatieprocessen benutten voor het aanbieden van kennisdiensten en informatie.

Inleiding

Coördinatie van Open OverheidsProjecten (COOP) vertaald de open standaard naar coördinatierichtlijnen en werkbladen welke geschikt zijn voor alle soorten open (overheids)projecten.

Coördinatierichtlijnen

COOP is een aanvulling op bestaande projectmanagementmethoden.

Bestaande projectmanagementmethoden alsmede wet- en regelgeving voorzien niet in duidelijke richtlijnen voor participatie, transparantie en communicatie bij open (overheids)projecten.

De coördinatierichtlijnen leggen de hoofdlijnen uit voor het duurzaam uitvoeren van open (overheids)projecten.

Werkbladen

Checklijsten bevorderen zowel efficiënte projectcoördinatie en constructieve terugkoppeling naar derden.

Burgers, klanten, bestuurders en (gemeente)raden willen op de hoogte worden gehouden van de uitvoering en voortgang van open (overheids)projecten. Checklijsten voorzien hierin op eenvoudige wijze.

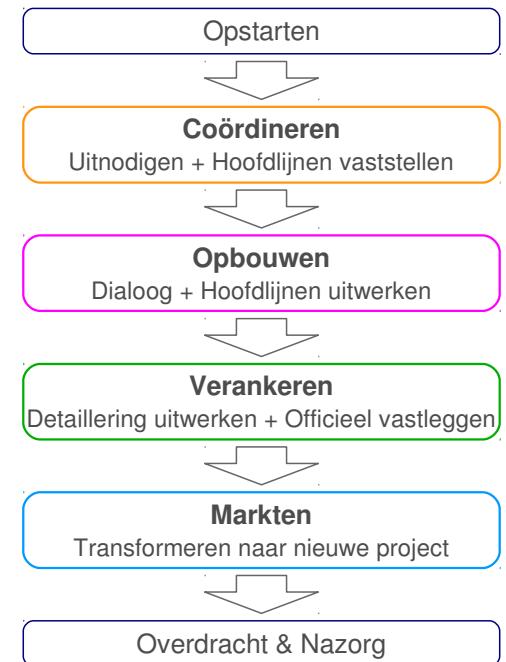
De COOP-werkbladen voorzien – per projectfase – in duidelijke stroomdiagrammen en checklijsten.

Coördinatie i.p.v. management

Management is verticaal georganiseerd, coördinatie is horizontaal georiënteerd. Op open samenwerking, open projecten, netwerkorganisatie en netwerkcoöperatie is coördinatie van toepassing.

Projectmanagementmethoden als Prince2 kunnen uitstekend worden toegepast voor het coördineren van horizontale (overheids)-processen op voorwaarde dat participatie, open samenwerking en transparantie worden gewaarborgd. COOP voorziet hierin.

Opbouw COOP-processen:

Coördinatiehoofdlijn 1: Algemeen

1.1 Hoe werkt COOP

Coördinatie van Open OverheidsProjecten (COOP) is een officiële, publiekelijk geëvalueerde beschrijving van grondbeginselen en basisvoorwaarden voor duurzame projectuitvoering van open (overheids)projecten.

COOP functioneert als volgt:

1. Het bestuur ratificeert COOP als basis voor projectuitvoering en maatschappelijk verantwoord ondernemen¹,
2. De projectcoördinator bereid, mede m.b.v. COOP-checklijsten, het project en de projectwebsite voor,
3. De projectcoördinator voert het open project fysiek en online uit in overeenstemming met COOP,
4. De (online) checklijsten waarborgen een snelle en efficiënte terugkoppeling naar bestuur, (gemeente)raad e.d.

Bestaande wettelijke verplichtingen dienen volledig te worden nageleefd. COOP stelt aanvullende eisen t.a.v. participatie, internet, kennismanagement en maatschappelijke verantwoording.

1.1.1 Participatie: uitnodigen van alle belangstellenden

COOP is vanaf de projectstart gericht op dialoog en samenwerking met alle betrokkenen en geïnteresseerden.

1.1.2 Transparantie: kiezen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen

COOP stimuleert duurzaam gedrag en maatschappelijk verantwoord ondernemen met behulp van transparantieverklaringen en mijlpaalverklaringen van deelnemers.

1.1.3 Stappenplan: bevorderen van overzicht en duidelijke communicatie

COOP omvat een stappenplan dat hoofdlijnen en detaillering van projecten en projectfasen overzichtelijk weergeeft.

Toelichting

¹ voorbeelden van NIET maatschappelijk verantwoord ondernemen door de overheid (bron Nationale ombudsman):

- De politiek heeft al besloten terwijl bij de burgers de suggestie is gewekt dat zij nog kunnen participeren in de besluitvorming.
- De burgers worden te laat betrokken bij de besluitvorming zodat de burger daar geen invloed meer op heeft.
- Hoewel de gemeente burgerparticipatie organiseert, wordt de inbreng van burgers vervolgens genegeerd.
- De gemeente wil geen gesprek met de burgers maar kiest voor een zeer procedurele en formele benadering.
- De gemeente verstrekt geen informatie, burgers worden daardoor onverwacht met de uitvoering van het besluit geconfronteerd.
- Door het gebrek aan informatie stroken de verwachtingen van de burgers niet met de realiteit, burgers weten vaak niet waar zij precies bij betrokken worden en dat zorgt voor teleurstelling en frustratie achteraf.
- De gemeente handelt niet zorgvuldig door bijvoorbeeld niet goed na te gaan wie de belanghebbenden bij een bepaald besluit zijn of maar een deel van de buurtbewoners te informeren.
- De gemeente verstrekt onduidelijke en onvolledige informatie waardoor het voor burgers moeilijk is om goed in te schatten wat een besluit nu precies inhoudt.

1.1.4 Projectwebsite: bevorderen van interactie, creativiteit en kennisinput

COOP ondersteunt efficiënt online communiceren en samenwerken tussen overheidsmedewerkers, burgers, kenniswerkers, ondernemers e.d.

1.2 Doelstellingen en voordelen

Met minimale middelen kunnen grote veranderingen geleidelijk en effectief in organisaties worden ingevoerd. Participatie, transparantie en werken via projectwebsites zijn relatief eenvoudig te realiseren.

1.2.1. Doelstellingen per doelgroep

Visie voor de samenleving	Voordelen voor burgers	Voordelen voor het (gemeente)bestuur	Voordelen voor medewerkers overheid
<i>Meer democratie</i>	+ Meer inspraak en invloed + Burgers worden serieus genomen	+ Besluiten zijn meer in overeenstemming met burger en samenleving	+ Meer vertrouwen burgers + Betere reputatie overheid
<i>Participatie</i>	+ Inspraak vooraf, gericht meedenken en bijdragen aan beleid en plannen	+ Meer vertrouwen burgers + Betere reputatie bestuur en overheid	+ Tonen eigen expertise + Minder klachten achteraf + Minder werk achteraf
<i>Transparantie</i>	+ Meer en beter inzicht in werk van de overheid + Meer maatschappelijke verantwoording overheid	+ Betere terugkoppeling naar (gemeente)raad + Kostenbesparing door effectiever werken	+ Heldere procedures + Minder machtsspel binnen de organisatie + Betere samenwerking
<i>Open projecten</i>	+ Vrije deelname en bijdragen	+ Grotere kennisinput leidt tot betere plannen	+ Tonen eigen expertise + Nieuwe kennisinput
<i>Internet / Kenniseconomie</i>	+ Online participeren + Kenniswerk / netwerking	+ Interactie en netwerking initiëren kenniseconomie	+ Flexibel werken + Kenniswerk / netwerking

Toelichting

Ten aanzien van meer democratie, participatie en transparantie worden regelmatig **kritiek en bemerkingen** geuit. Enkele voorbeelden en weerleggingen:

Meer democratie werkt niet

Volledig onbewezen stelling, de praktijk toont dat hoe democratischer landen zijn, hoe hoger de mate van welzijn en welvaart. Bij evenveel democratie blijft de kloof tussen overheid en burger onverminderd groot. Bij minder democratie laat de geschiedenis vele negatieve gevolgen zien.

Burgers zijn niet deskundig

Nederlandse burgers zijn veelal goed en hoog opgeleid en voegen praktijkervaring, nieuwe inzichten, creativiteit en kennis toe welke leiden tot betere (en innovatieve) oplossingen. Goed uitgevoerde participatieprojecten leiden tot constructieve resultaten en brede tevredenheid.

Ongewenst gedrag en taalgebruik

Ja, helaas ageren burgers onbeschoft tegen de overheid en overheidsmedewerkers. Reden 1: het buitensluiten van burgers en de vaak trage service e.d. door de overheid: Reden 2: anonimiteit op internet: (COOP streeft actief transparantie van deelname na en ontmoedigt anonieme deelname door technische oplossingen). Reden 3: 5% van de mensen klagen altijd. Het is aan de overheid om reden 1 zo snel en constructief mogelijk te verbeteren.

Voor meer informatie en achtergronden: zie Deel 1: Analyse & Visie en Deel 2: Grondbeginselen

1.2.2. Voordelen per doelgroep

COOP hanteert methodieken die leiden tot effectief werken en communiceren. De methodieken ondersteunen het kenniswerk van burgers, ondernemers, bestuurders en medewerkers overheid.

Toelichting

Methodie	Voordelen voor burgers/ ondernemers	Voordelen voor het (gemeente)bestuur	Voordelen voor medewerkers overheid
<i>Open standaard</i>	+ Openbaar toegankelijk + Duidelijke procedure	+ Duidelijke procedure + Gratis beschikbaar	+ Duidelijke procedure + Efficiënt kenniswerken
<i>Best practices</i>	+ Bewezen technieken	+ Koppeling naar Prince2 projectmanagement	+ Koppeling naar Prince2 projectmanagement
<i>Projectwebsite</i>	+ Alle informatie centraal + Kenniswerk/netwerking	+ Beter overzicht + Effectieve organisatie	+ Alle informatie centraal + Effectiever werken en communiceren
<i>Stappenplan</i>	+ Inzicht in projectverloop + Duidelijke agenda	+ Effectieve organisatie + Effectieve communicatie	+ Duidelijke structuur + Duidelijke planning
<i>Werkbladen / Checklijsten</i>	+ Inzicht in processen	+ Effectieve organisatie + Effectieve communicatie	+ Duidelijke hoofdlijnen + Effectiever werken
<i>Voorkeurstemmen / Rating</i>	+ Aktief participeren + Duidelijke communicatie	+ Inzicht in standpunten + Verbeteren kwaliteit	+ Inzicht in standpunten + Duidelijke communicatie
<i>Pilotprojecten</i>	+ Sneller instemmen met burgerparticipatie	+ Geleidelijke invoering vernieuwing organisatie	+ Leren door doen + Veilige omgeving

1.3 Integratie mat projectmanagement

COOP is een aanvulling op bestaande projectmanagementmethoden. COOP waarborgt items als participatie, transparantie en optimaal gebruik van internet. Bestaande projectmanagementmethoden besteden aan deze maatschappelijke aspecten onvoldoende aandacht.

Open projecten en business as usual-projecten verschillen met name ten aanzien van (het moment van) inspraak. COOP waarborgt inspraak en gedegen informatievoorziening tijdens alle projectfasen. Ten aanzien van besluitmomenten (mijlpalen) is er geen verandering.

COOP gaat uit van besluitmomenten (mijlpalen) welke in de praktijk veelvuldig worden toegepast. Het beleidskompas en COOP-stappenplan geven duidelijk de besluitmomenten (mijlpalen) aan.

1.4 Informatie, weblinks en ondersteuning

Voor meer informatie en weblinks kijk op www.website.nl. Zie ook bijlage 1: Overzicht Kennis & Expertise

Voor ondersteuning, projectbegeleiding en projectmonitoring: zie bijlage 3 / achterpagina.

Toelichting

COOP verwijst voor projectcoördinatie nadrukkelijk naar projectmanagement, zoals Prince2, welke is gebaseerd op best practices.

Coördinatiehoofdlijn 2: Ratificeren COOP

2.1 Ondertekenen COOP-verklaring

De eerste stap tot ratificatie van COOP is het verwijzen in het schriftelijke projectmandaat¹ naar hoofdstuk 2.2 van de open standaard.

2.2 Ondertekenen transparantieverklaring

De tweede stap tot ratificatie van COOP is het ondertekenen van een transparantieverklaring door de directies van de direct deelnemende overheidsinstantie. Zie hoofdstuk 2.3 van de open standaard voor de tekst.

Het ondertekenen van de transparantieverklaring door overige deelnemers verdient voorkeur.

De transparantieverklaring(en) worden toegevoegd aan het coördinatieplan.

2.3 Coördinatieplan

Het coördinatieplan (open project initiatie document¹) omvat:

- De verwijzing naar COOP en het versienummer van de open standaard,
- De bepalingen en uitwerking van de COOP-verklaring, zie hoofdstuk 2.2 van de open standaard,
- De bepalingen en uitwerking van het coördinatieplan, zie hoofdstuk 3.2 van de open standaard,
- De transparantieverklaring(en).

Met het ondertekenen van het coördinatieplan door de deelnemers, projectcoördinator en de (gemeente)raad is het ratificeren van COOP voltooid.

Toelichting

- ¹ benaming overeenkomstig Prince2 projectmanagement

Coördinatiehoofdlijn 3: Projectcoördinatie

3.1 COOP-stappenplan

Het COOP-beleidstraject staat centraal voor de volgorde van besluitvorming – NIET voor de volgorde van interactie en communicatie.

Ideeën, voorstellen en werkwijzen zullen soms ver vooruitlopen op het stappenplan, dit is onverkomelijk. Door (ver) vooruitkijken worden oriëntatie, interactie en besluitvorming eveneens ondersteund en versterkt.

Het COOP-beleidstraject hanteert universele benamingen. Per overheid en marktsegment kunnen hiervoor in de praktijk andere benamingen worden gebruikt.

3.1.1 Standaard volgorde van projectfasen en projectstappen

Een COOP-beleidstraject, -project en -projectfase zijn elk identiek opgedeeld in de volgende fasen en stappen.

De projectfasen en -stappen dienen als volgt worden geïnterpreteerd:

- *Opstarten*: opzetten concept hoofdlijn *of* deelname aan een (ontwerp)aanbesteding (onderdeel van *markten*)
- *Coördineren*: definitief uitwerken hoofdlijn na de officiële opdracht/overdracht
- *Opbouwen*: definitieve hoofdlijn uitvoeren, starten met detaillering
- *Verankeren*: detaillering officieel vastleggen, inclusief juridische voorwaarden
- *Markten*: detaillering officieel aanbieden aan de markt
- *Nazorg*: projectopdracht/projectoverdracht, bevestigen van officiële overeenkomsten

Toelichting

Zie hoofdstuk 3.1 van de open standaard voor uitleg van het COOP-stappenplan

3.1.2 Standaard opbouw van projectfasen

Documenten e.d. worden per projectfase opgebouwd en ontwikkeld overeenkomstig:

Hoofdlijn-concept > dialoog+inspraak > *hoofdlijn-definitief* > mijlpaalverklaring > besluitmoment (mijlpaal).

Detaillering-concept > dialoog+inspraak > *detaillering-definitief* > mijlpaalverklaring > besluitmoment (mijlpaal).

De concept-versies worden geschreven door professionals. De definitieve versies worden vastgesteld met behulp van voorkeurstemmen.

Direct betrokkenen en indirect betrokkenen worden verzocht een korte, heldere mijlpaalverklaring af te geven voorafgaand aan het officiële besluitmoment.

3.2 Werkbladen en checklijsten

Doelstelling van de COOP-werkbladen en -checklijsten is dat deze het werk van de projectcoördinator ondersteunen.

De checklijsten dienen tevens als verantwoording naar deelnemers en het bestuur.

Toelichting

Coördinatiehoofdlijn 4: Evaluatie en verslaglegging

4.1 Terugkoppeling en verslaglegging

De projectcoördinator draagt zorg voor het onderhouden van de projectwebsite en het publiceren van alle informatie voor input en feedback.

De projectcoördinator verzorgt de verslaglegging van alle bijeenkomsten en publiceert deze binnen drie dagen.

4.2 Voorkeurstemmen

De projectcoördinator bepaalt het moment van voorkeurstemmen.

Niet de meeste voorkeurstemmen gelden, maar de best gebalanceerde weging van alle betrokken partijen. De projectcoördinator voert de weging van voorkeurstemmen uit en doet hiervan verslag.

De weging van voorkeurstemmen dient te worden vastgelegd in het coördinatieplan.

4.3 Mijlpaalverklaring & Tevredenheidsevaluatie

Een mijlpaalverklaring en tevredenheidsevaluatie dienen voorafgaand aan officiële besluitvorming door de direct betrokken deelnemers(groepen) worden ondertekend en ingeleverd.

De mijlpaalverklaring omvat kort de evaluatie van het voorliggende resultaat. Een uitgebreide uitleg kan desgewenst worden bijgevoegd.

De tevredenheidsevaluatie omvat de beoordeling van de uitgevoerde projectstap.

4.4 Projectevaluatie

Per projectstap voert de projectcoördinator een navraag en beoordeling uit van de mate van (niet-)constructieve deelname en bijdrage door alle deelnemers(groepen).

Toelichting

Zie hoofdstuk 5 t/m 7 van de open standaard voor de volledige bepalingen.

Coördinatiehoofdlijn 5: Besluitvorming

5.1 Mijlpaalverklaring

Aan het eind van elke projectfase wordt door de deelnemers(groepen) een mijlpaalverklaring afgelegd. Deze verklaringen dienen ter ondersteuning van de definitieve besluitvorming door de (gemeente)raad o..g.

Doel is brede overeenstemming te verkrijgen. Hoe meer overeenstemming, hoe minder onvrede, tegenwerking en dure bezwaarprocedures achteraf. Vroegtijdige overeenstemming leidt tot aanzienlijke kostenefficiëntie.

5.2 Eindbesluit door (gemeente)raad o.g.

De (gemeente)raad o..g. neemt de definitief besluiten (mijlpalen) over de afronding van projectfasen.

De basis voor de definitieve besluitvorming omvat:

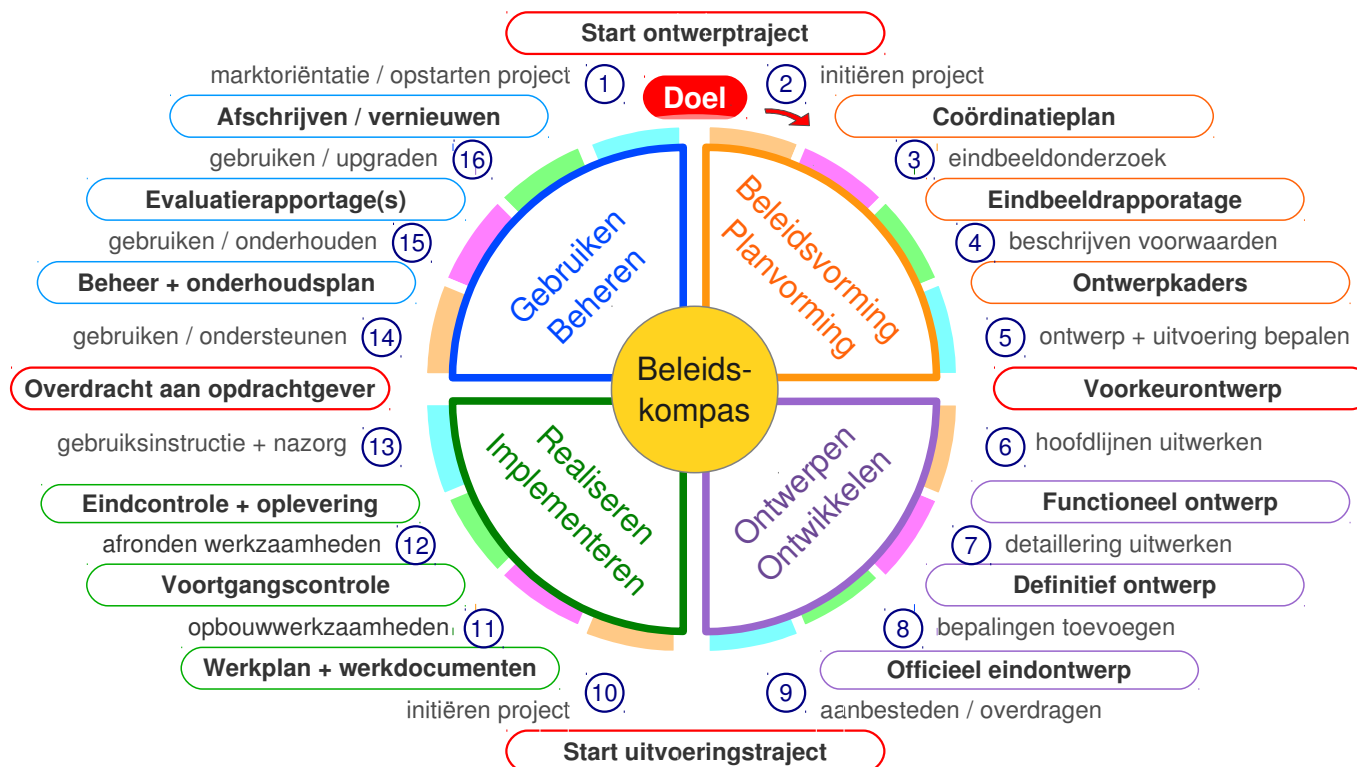
- Eigen beleid en informatie van de raadsleden o.g.
- Mijlpaalverklaringen deelnemers
- Overzicht en weging voorkeurstemmen
- COOP-checklijst projectfase
- COOP-evaluatie van deelname en bijdrage betrokken partijen

De (gemeente)raad o.g. legt bij de besluitvorming eveneens een mijlpaalverklaring af.

Toelichting

Zie hoofdstuk 5 t/m 7 van de open standaard voor de volledige bepalingen.

Werkbladen per projectfase

Toelichting

Zie hoofdstuk 3.1 van de open standaard voor uitleg van het beleidskompas,

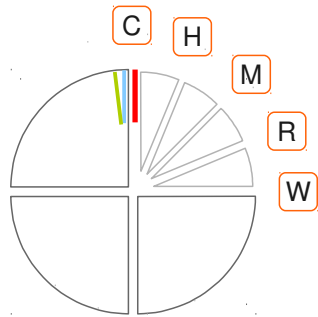
Beleids- en planvorming

Projectfase 1: Opstarten open project

Uitleg

Uitvoering overeenkomstig Prince 2 projectmanagement o.g. en COOP-stroomdiagram projectfase 1.

Stappenplan

- Ⓣ Beleidsvisie voor open beleids-/planvorming
- ⓐ Projectmandaat
- ⓑ Opstarten open project (SU) + lanceren projectwebsite
- Ⓒ Goedkeuring projecthoofdlijnen + projectwebsite (DP)**
- Start opstellen Open Project Initiatie Document (OPID)**

Procesondersteuning

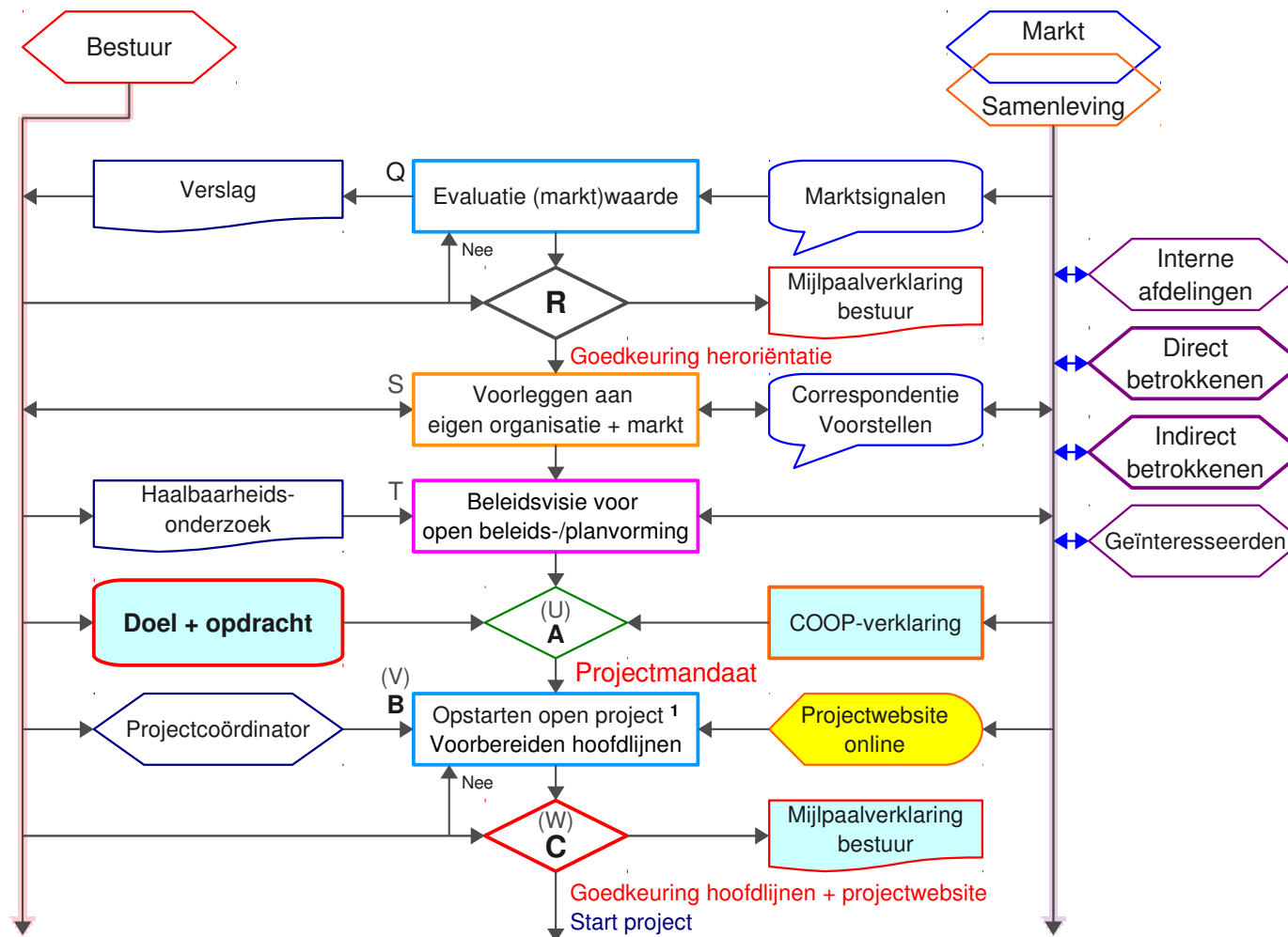
Zie aanvullende werkbladen en bijlage 1, kennis en expertise.

Toelichting

De procesuitvoering is overeenkomstig Prince2 projectmanagement:

- > projectaanloop / starting up a project (SU)
- > projectuitvoering en -beheersing / controlling a stage (CS)
- > managen faseovergangen / managing stage boundaries (SB)
- > officieel besluit / directing a project (DP)

Stroomdiagram projectfase 1: Opstarten open project

Toelichting

Hoofdletters zijn gecodeerde projectstappen (van voorgaande projectfase).

Voor nadere toelichting zie hoofdstuk 3 van de open standaard

Checklijst projectfase 1: Opstarten open project

	Uitgevoerd		Informatie op projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Projectmandaat				
1.1 Mijlpaalverklaring bij projectmandaat is ondertekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
1.2 Schriftelijk projectmandaat met opdracht en doel is gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
1.3 Open procedure en aanbesteding m.b.t. projectcoördinatie is uitgevoerd	☐	☐	☐	☐
2. COOP-verklaring				
2.1 Schriftelijke COOP-verklaring bestuur getekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2.2 Schriftelijke COOP-verklaring projectcoördinator getekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2.3 Schriftelijke COOP-verklaring derden getekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2.4 Alle projectmanagementdocumenten zijn getekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
3. Projectwebsite				
3.1 Webadres: _____				
3.2 De projectwebsite is online en voor iedereen toegankelijk	☐	☐	☐	☐
3.3 Opmaak en navigatie van de projectwebsite zijn overeenkomstig COOP	☐	☐	☐	☐
3.4 Projectwebsite is voorbereid tot en met projectfase 5: open markt ontwerpplan	☐	☐	☐	☐
3.5 Projectwebsite is volledig functioneel en voorzien van backupsysteem	☐	☐	☐	☐
3.6 Alle benodigde content overeenkomstig de navigatiestructuur is voorzien	☐	☐	☐	☐

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Checklijsten dienen op papier en online te worden ingevuld. Papieren checklijsten dienen na ondertekening aan de online-versie te worden toegevoegd.

Papieren checklijsten worden bij ondertekening voorzien van een print van de informatie op de projectwebsite.

De projectcoördinator voorziet in alle benodigde documenten overeenkomstig bewezen projectmanagement (Prince2 o.g.).

De projectcoördinator archiveert alle papieren documenten.

Alle informatie dient op de projectwebsite te worden gepubliceerd.

Categorie: Beleidsontwikkeling

Documentnr: COOP1 A-C

Versie: 0.2.1

Laatst bijgewerkt: 1 oktober 2010

Meer informatie: www.C-O-O-P.nl

Creative Commons

Deelnemerslijst beleids- en planvorming

	Informatie op			
	Op emaillijst		projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Overheidsinstanties en – afdelingen				
1.1 ...	☐	☐	☐	☐
1.2 ...	☐	☐	☐	☐
1.3 ...	☐	☐	☐	☐
2. Semi-overheden en ZBO's				
2.1 ...	☐	☐	☐	☐
2.2 ...	☐	☐	☐	☐
3. Burgers en civil society				
3.1 ...	☐	☐	☐	☐
3.2 ...	☐	☐	☐	☐
4. Bedrijven, kennisinstanties en kenniswerkers				
4.1 ...	☐	☐	☐	☐
4.2 ...	☐	☐	☐	☐
5. Wetenschap				
5.1 ...	☐	☐	☐	☐
5.2 ...	☐	☐	☐	☐

Toelichting

Een constructieve projectuitvoering en openbare dialoog start met inzicht in de breedte en omvang van betrokken partijen.

De projectcoördinator stelt de lijst samen en onderhoud de lijst. De lijst is te allen tijde beschikbaar via internet voor evaluatie en feedback.

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Belangen- en wensenlijst beleids- en planvorming

	Gecommuniceerd		Informatie op projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Algemeen belang				
1.1 ...	☐	☐	☐	☐
1.2 ...	☐	☐	☐	☐
1.3 ...	☐	☐	☐	☐
2a. Groepsbelang A				
2a.1 ...	☐	☐	☐	☐
2a.2 ...	☐	☐	☐	☐
2b. Groepsbelang B				
2b.1 ...	☐	☐	☐	☐
2b.2 ...	☐	☐	☐	☐
3a. Individueel belang organisatie / persoon X				
3a.1 ...	☐	☐	☐	☐
3a.2 ...	☐	☐	☐	☐
3b. Individueel belang organisatie / persoon Y				
3b.1 ...	☐	☐	☐	☐
3b.2 ...	☐	☐	☐	☐

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Een constructieve projectuitvoering en openbare dialoog start met inzicht in de belangen en wensen van betrokken partijen.

De projectcoördinator stelt de lijst samen en onderhoud de lijst. De lijst is te allen tijde beschikbaar via internet voor evaluatie en feedback.

Geldende afspraken bij beleids- en planvorming

	Gecommuniceerd		Informatie op projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Afspraak 1				
1.1 ...	☐	☐	☐	☐
1.2 ...	☐	☐	☐	☐
2. Afspraak 2				
2.1 ...	☐	☐	☐	☐
2.2 ...	☐	☐	☐	☐
3. Afspraak 3				
3.1 ...	☐	☐	☐	☐
3.2 ...	☐	☐	☐	☐
4. Afspraak 4				
4.1 ...	☐	☐	☐	☐
4.2 ...	☐	☐	☐	☐
5. Afspraak 5				
5.1 ...	☐	☐	☐	☐
5.2 ...	☐	☐	☐	☐

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Een constructieve projectuitvoering en openbare dialoog start met inzicht in (in het verleden gemaakte en) geldende afspraken en overeenkomsten.

De projectcoördinator stelt de lijst samen en onderhoud de lijst. De lijst is te allen tijde beschikbaar via internet voor evaluatie en feedback.

Geldende wet- en regelgeving bij beleids- en planvorming

	Gecommuniceerd		Informatie op projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Thema 1				
1.1 ...	☐	☐	☐	☐
1.2 ...	☐	☐	☐	☐
2. Thema 2				
2.1 ...	☐	☐	☐	☐
2.2 ...	☐	☐	☐	☐
3. Thema 3				
3.1 ...	☐	☐	☐	☐
3.2 ...	☐	☐	☐	☐
4. Thema 4				
4.1 ...	☐	☐	☐	☐
4.2 ...	☐	☐	☐	☐
5. Thema 5				
5.1 ...	☐	☐	☐	☐
5.2 ...	☐	☐	☐	☐

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Een constructieve projectuitvoering en openbare dialoog start met inzicht in wettelijke eisen en regels.

De projectcoördinator stelt de lijst samen en onderhoud de lijst. De lijst is te allen tijde beschikbaar via internet voor evaluatie en feedback.

Tevredenheidsevaluatie beleids- en planvorming

Projectstap nr.	1	2	3	4	5	Totaal
Coördinator	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Besluitvormend orgaan	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Overheid, afd. ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Overheid, afd. ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Semi-overheid, afd. ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ZBO, afd ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Burgers	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Belangenorganisatie ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kenniswerkers / ZZP-ers	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Bedrijven	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Wetenschappers	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Tijdens elke projectstap wordt door de projectcoördinator en deelnemers een tevredenheidsevaluatie gedaan m.b.t. De projectuitvoering.

De kwaliteit wordt als volgt beoordeeld:

9-10	Uitstekend	Hoge kwaliteit
7-8	Goed	Professioneel
6	Voldoende	Deugdelijk
5	Onvoldoende	Te laat ingeleverd of niet professioneel
3-4	Slecht	Beïnvloed planning, lage kwaliteit
1-2	Zeer slecht	Beïnvloed planning, geen reactie

Projectevaluatie beleids- en planvorming

Kwaliteit deelname

Projectstap nr.	Deelname		Samenwerking		Bijdrage		Deelname		Samenwerking		Bijdrage		Deelname		Samenwerking		Bijdrage		Deelname		Samenwerking		Bijdrage		Totaal					
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4		5				
Coördinator	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Besluitvormend orgaan	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Overheid, afd. ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Overheid, afd. ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Semi-overheid, afd. ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ZBO, afd ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Burgers	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Belangenorganisatie ...	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kenniswerkers / ZZP-ers	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Bedrijven	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Wetenschappers	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Tijdens elke projectstap wordt door de projectcoördinator en deelnemers een evaluatie gedaan van de kwaliteit van deelname, samenwerking en bijdrage.

De evaluatie dient om:

- zelfregulatie deelnemers
- tijdig ingrijpen bij herhaling belemmerend gedrag en/of niet-professionele bijdrage
- terugkoppeling naar bestuur
- inzicht verkrijgen in de effectiviteit van (overheids)organisaties en -afdelingen

De kwaliteit wordt als volgt beoordeeld:

Deelname: aanwezigheid

Samenwerking: bereidheid tot interactie

Bijdrage: toegeleverde kennis en informatie

9-10	Uitstekend	Hoge kwaliteit
7-8	Goed	Professioneel
6	Voldoende	Deugdelijk
5	Onvoldoende	Te laat ingeleverd of niet professioneel
3-4	Slecht	Beïnvloed planning, lage kwaliteit
1-2	Zeer slecht	Beïnvloed planning, geen reactie

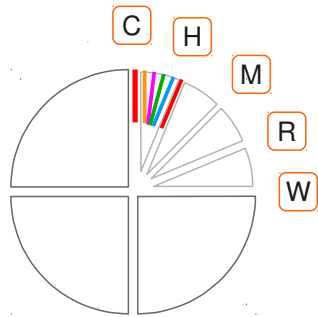
Beleids- en planvorming

Projectfase 2: Initiëren open project

Uitleg

Uitvoering overeenkomstig Prince 2 projectmanagement o.g. en COOP-stroomdiagram projectfase 2.

Stappenplan

C	Goedkeuring projecthoofdlijnen + projectwebsite (DP) Start opstellen Coördinatieplan (Open PID)
D	Initiëren van het project (IP) + opstellen concepttekst OPID
E	Concepttekst OPID naar alle optionele partijen voor input
F	Dialogoog (fysiek/online) over definitieve tekst OPID
G	Presentatie definitieve tekst OPID, incl. mijlpaalverklaringen
H	Goedkeuring Coördinatie plan / Open Project Initiatie document (DP) Start interactieve beleids- / planvorming (verkenningronde)

Procesondersteuning

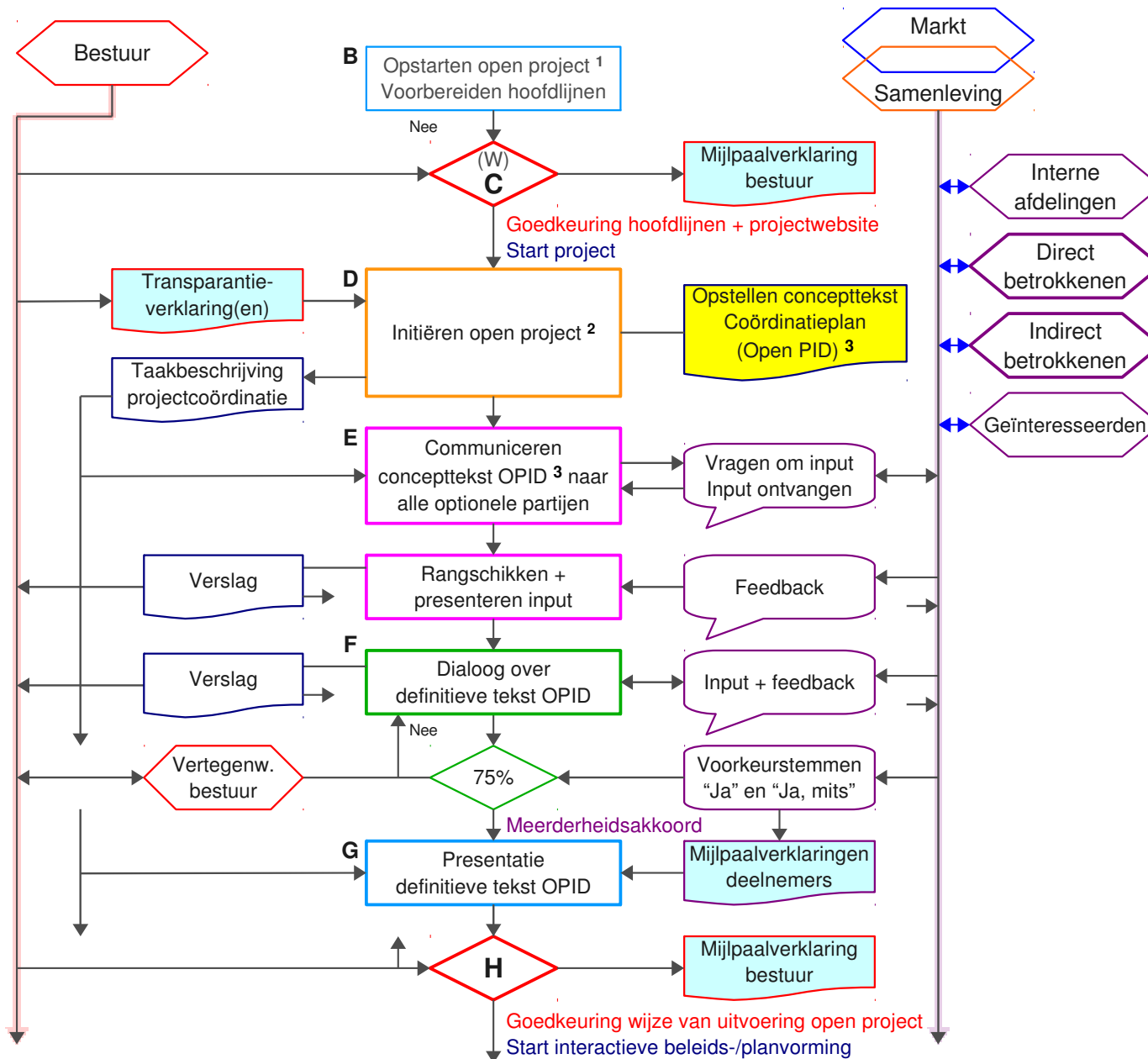
Zie bijlage 1, kennis en expertise.

Toelichting

De procesuitvoering is overeenkomstig Prince2 projectmanagement:

- > projectinitiatie / initiating a project (IP)
- > projectuitvoering en -beheersing / controlling a stage (CS)
- > managen faseovergangen / managing stage boundaries (SB)
- > project initiatie document (PID)
- > officieel besluit / directing a project (DP)

Stroomdiagram projectfase 2: Initiëren open project

Toelichting

Hoofdletters zijn gecodeerde projectstappen

Voor nadere toelichting zie hoofdstuk 3 van de open standaard

Checklijst projectfase 2: Initiëren open project

	Uitgevoerd		Informatie op projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Opdracht (na afronden projectfase 1: opstarten open project)				
1.1 Mijlpaalverklaring bestuur en opdracht is ondertekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2. Transparantieverklaring				
2.1 Schriftelijke transparantieverklaring bestuur getekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2.2 Schriftelijke transparantieverklaring projectcoördinator getekend en gepubl.	☐	☐	☐	☐
2.1 Schriftelijke transparantieverklaring derden getekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
3. Coördinatieplan (Open Project Initiatie Document)				
3.1 Checklist Coördinatieplan volledig ingevuld en gepresenteerd	☐	☐	☐	☐
3.2 Concept coördinatieplan aangeboden voor input en feedback	☐	☐	☐	☐
3.3 Verslaglegging proces concept coördinatieplan	☐	☐	☐	☐
3.4 Eindtekst coördinatieplan opgesteld in samenspraak met alle deelnemers	☐	☐	☐	☐
3.5 Verslaglegging proces definitief coördinatieplan	☐	☐	☐	☐
3.6 Voorkeurstemmen zijn voorzien van mijlpaalverklaring deelnemers	☐	☐	☐	☐
3.7 Voorkeurstemmen zijn evenwichtig per groep verdeeld	☐	☐	☐	☐
4. Projectwebsite				
4.1 Alle benodigde content overeenkomstig de navigatiestructuur is voorzien	☐	☐	☐	☐

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Checklijsten dienen op papier en online te worden ingevuld. Papieren checklijsten dienen na ondertekening aan de online-versie te worden toegevoegd.

Papieren checklijsten worden bij ondertekening voorzien van een print van de informatie op de projectwebsite.

De projectcoördinator archiveert alle papieren documenten.

Alle informatie dient op de projectwebsite te worden gepubliceerd.

Percentage voorkeurstemmen per deelnemersgroep specificeren

Categorie: Beleidsontwikkeling

Documentnr: COOP1 C-H

Versie: 0.2.1

Laatst bijgewerkt: 1 oktober 2010

Meer informatie: www.C-O-O-P.nl

Creative Commons

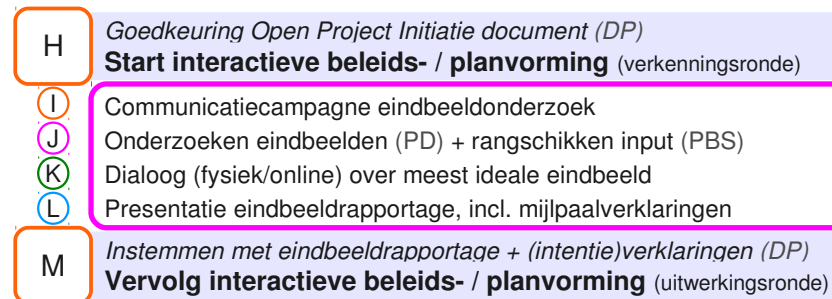
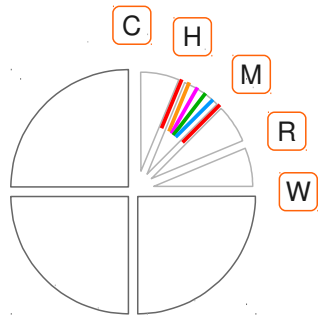
Beleids- en planvorming

Projectfase 3: Eindbeeldonderzoek

Uitleg

Uitvoering overeenkomstig Prince 2 projectmanagement o.g. en COOP-stroomdiagram projectfase 3.

Stappenplan

Procesondersteuning

Zie bijlage 1, kennis en expertise.

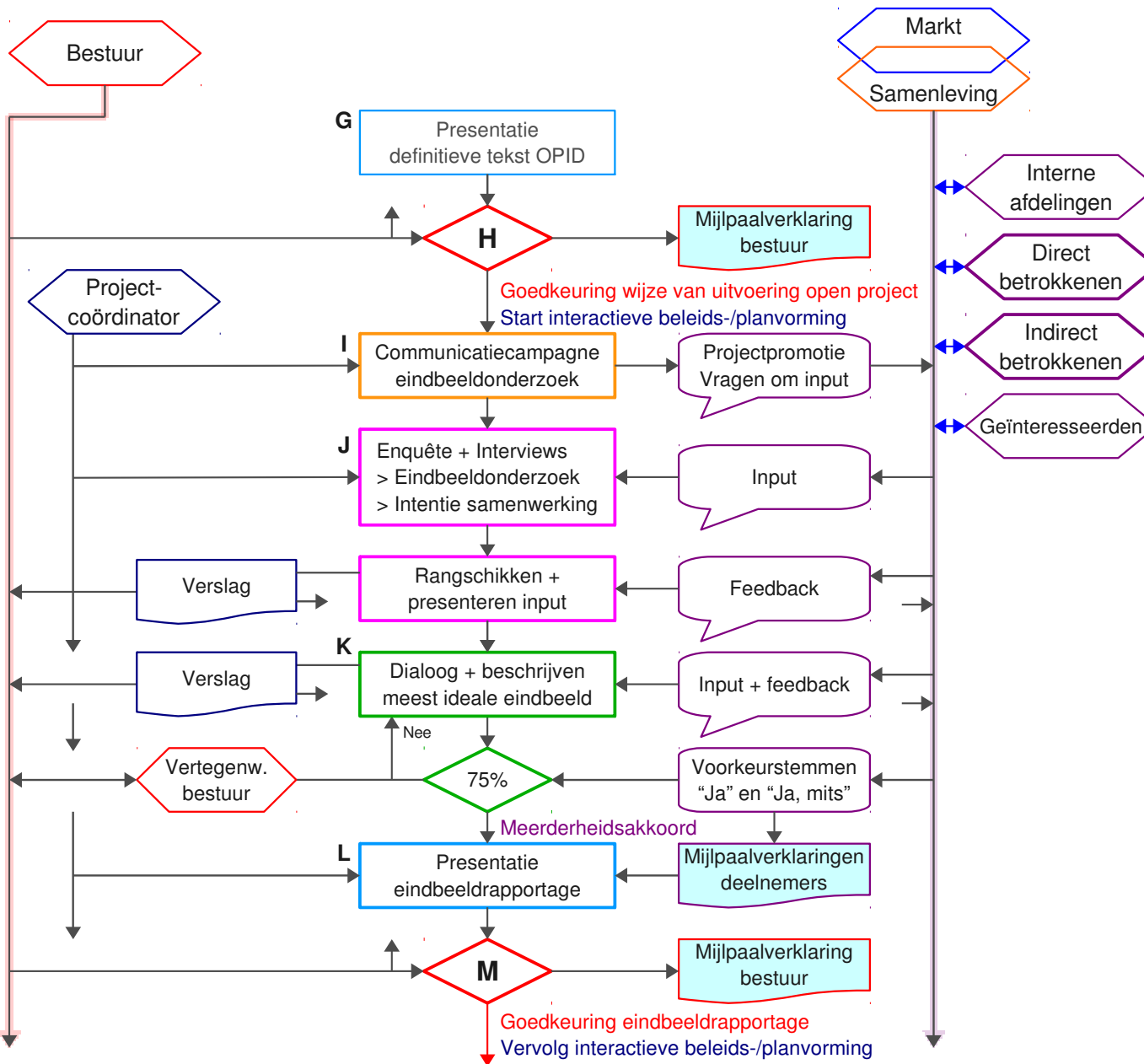
Toelichting

De procesuitvoering is overeenkomstig Prince2 projectmanagement:

- > definitie en analyse eindproduct / product description (PD)
- > projectuitvoering en -beheersing / controlling a stage (CS)
- > managen faseovergangen / managing stage boundaries (SB)
- > officieel besluit / directing a project (DP)

Deze stap wordt vastgelegd in en toegevoegd aan het coördinatieplan (project initiatie document).

Stroomdiagram projectfase 3: Eindbeeldonderzoek

Toelichting

Hoofdletters zijn gecodeerde projectstappen

Voor nadere toelichting zie hoofdstuk 3 van de open standaard

Checklijst projectfase 3: Eindbeeldonderzoek

	Uitgevoerd		Informatie op projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Opdracht (na afronden projectfase 2: initiëren open project)				
1.1 Mijlpaalverklaring bestuur en opdracht is ondertekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2. Eindbeeldonderzoek en -rapportage				
2.1 Communicatiecampagne uitgevoerd overeenkomstig coördinatieplan	☐	☐	☐	☐
2.2 Interviews met alle direct betrokken partijen gehouden en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2.3 Interviews met indirect betrokken partijen gehouden en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2.4 Publieke enquête “meest ideale eindbeeld” gehouden en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2.5 Concept rangschikking resultaten aangeboden voor input en feedback	☐	☐	☐	☐
2.6 Verslaglegging proces rangschikking resultaten eindbeeldonderzoek	☐	☐	☐	☐
2.7 Eindbeeldrapportage opgesteld in samenspraak met alle deelnemers	☐	☐	☐	☐
2.8 Verslaglegging proces opstellen eindbeeldrapportage	☐	☐	☐	☐
2.9 Voorkeurstemmen zijn voorzien van mijlpaalverklaring deelnemers	☐	☐	☐	☐
2.10 Voorkeurstemmen zijn evenwichtig per groep verdeeld	☐	☐	☐	☐
3. Projectwebsite				
3.1 Projectwebsite volledig up-to-date en dagelijks geback-upt	☐	☐	☐	☐

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Checklijsten dienen op papier en online te worden ingevuld. Papieren checklijsten dienen na ondertekening aan de online-versie te worden toegevoegd.

Papieren checklijsten worden bij ondertekening voorzien van een print van de informatie op de projectwebsite.

De projectcoördinator archiveert alle papieren documenten.

Alle informatie dient op de projectwebsite te worden gepubliceerd.

Categorie: Beleidsontwikkeling

Documentnr: COOP1 H-M

Versie: 0.2.1

Laatst bijgewerkt: 1 oktober 2010

Meer informatie: www.C-O-O-P.nl

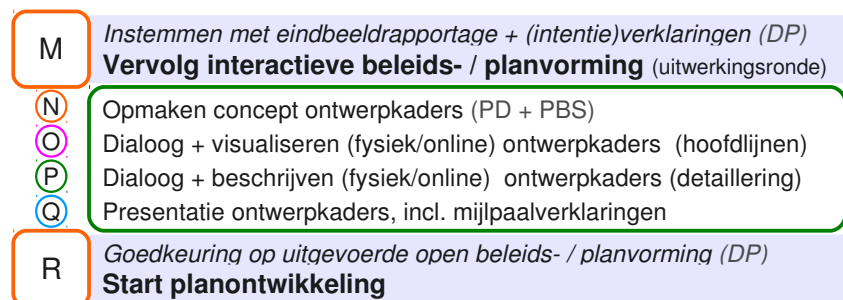
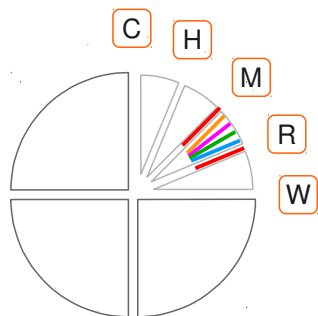
Beleids- en planvorming

Projectfase 4: Dialoog ontwerpkaders

Uitleg

Uitvoering overeenkomstig Prince 2 projectmanagement o.g. en COOP-stroomdiagram projectfase 4.

Stappenplan

Procesondersteuning

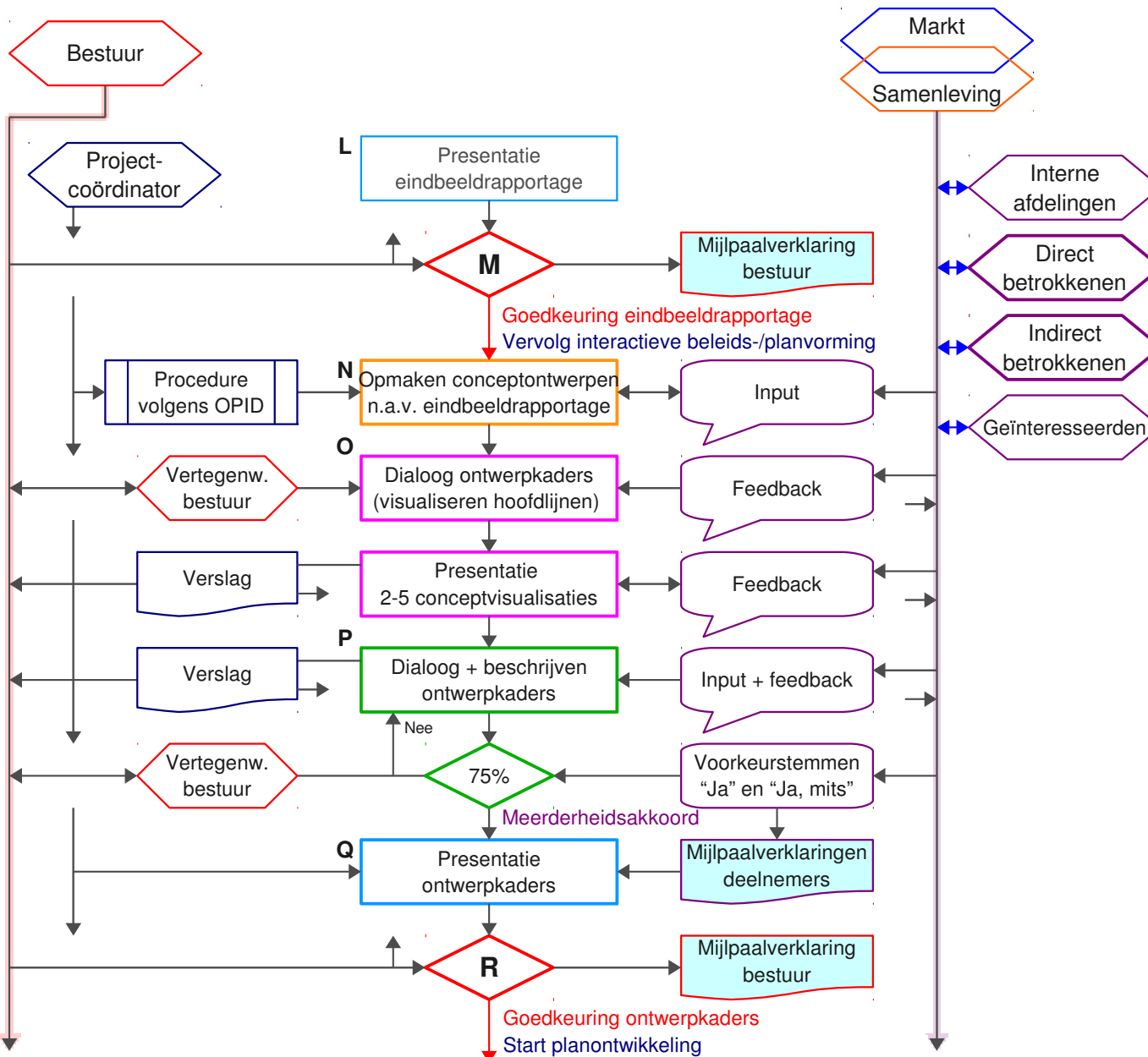
Zie bijlage 1, kennis en expertise.

Toelichting

De procesuitvoering is overeenkomstig Prince2 projectmanagement:

- > overzicht op te leveren producten / product breakdown structure (PBS)
- > projectuitvoering en -beheersing / controlling a stage (CS)
- > managen faseovergangen / managing stage boundaries (SB)
- > officieel besluit / directing a project (DP)

Stroomdiagram projectfase 4: Dialoog ontwerpkaders

Toelichting

Hoofdletters zijn gecodeerde projectstappen

Voor nadere toelichting zie hoofdstuk 3 van de open standaard

Checklijst projectfase 4: Dialoog ontwerpkaders

	Uitgevoerd		Informatie op projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Opdracht (na afronden projectfase 3: eindbeeldonderzoek)				
1.1 Mijlpaalverklaring bestuur en opdracht is ondertekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2. Opstellen ontwerpkaders				
2.1 Communicatiecampagne uitgevoerd overeenkomstig coördinatieplan	☐	☐	☐	☐
2.2 Denkrichtingenrapportage omgezet in concept ontwerpkaders	☐	☐	☐	☐
2.3 Concept ontwerpkaders aangeboden voor input en feedback	☐	☐	☐	☐
2.4 Verslaglegging proces concept ontwerpkaders	☐	☐	☐	☐
2.5 Detaillering thema's uitgewerkt in samenspraak met alle deelnemers	☐	☐	☐	☐
2.6 Eindtekst ontwerpkaders opgesteld in samenspraak met alle deelnemers	☐	☐	☐	☐
2.7 Verslaglegging proces definitieve ontwerpkaders	☐	☐	☐	☐
2.8 Voorkeurstemmen zijn voorzien van mijlpaalverklaring deelnemers	☐	☐	☐	☐
2.9 Voorkeurstemmen zijn evenwichtig per groep verdeeld	☐	☐	☐	☐
2.10 Ontwerpkaders officieel gepresenteerd	☐	☐	☐	☐
3. Projectwebsite				
3.1 Projectwebsite volledig up-to-date en dagelijks geback-upt	☐	☐	☐	☐

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Checklijsten dienen op papier en online te worden ingevuld. Papieren checklijsten dienen na ondertekening aan de online-versie te worden toegevoegd.

Papieren checklijsten worden bij ondertekening voorzien van een print van de informatie op de projectwebsite.

De projectcoördinator archiveert alle papieren documenten.

Alle informatie dient op de projectwebsite te worden gepubliceerd.

Categorie: Beleidsontwikkeling

Documentnr: COOP1 M-R

Versie: 0.2.1

Laatst bijgewerkt: 1 oktober 2010

Meer informatie: www.C-O-O-P.nl

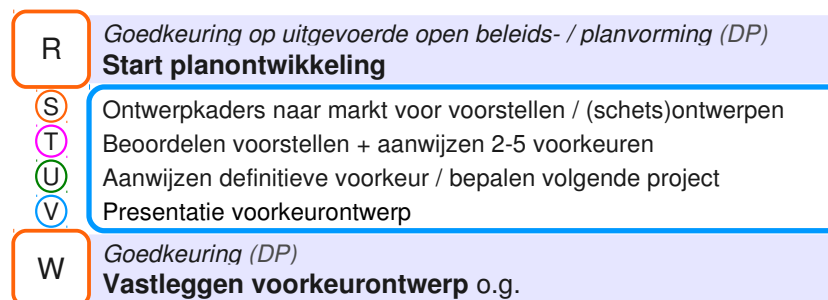
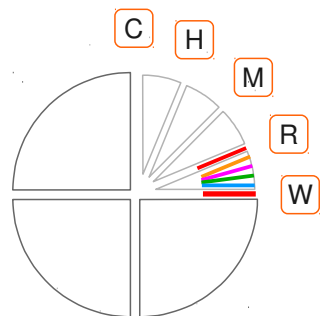
Beleids- en planvorming

Projectfase 5: Open markt ontwerpplan

Uitleg

Deelnemers en/of vrije markt kunnen op basis van de ontwerpkaders een plan en aanbiedingen indienen overeenkomstig COOP-stroomdiagram projectfa

Stappenplan

Procesondersteuning

Zie bijlage 1, kennis en expertise.

Toelichting

De procesuitvoering is overeenkomstig Prince2 projectmanagement:

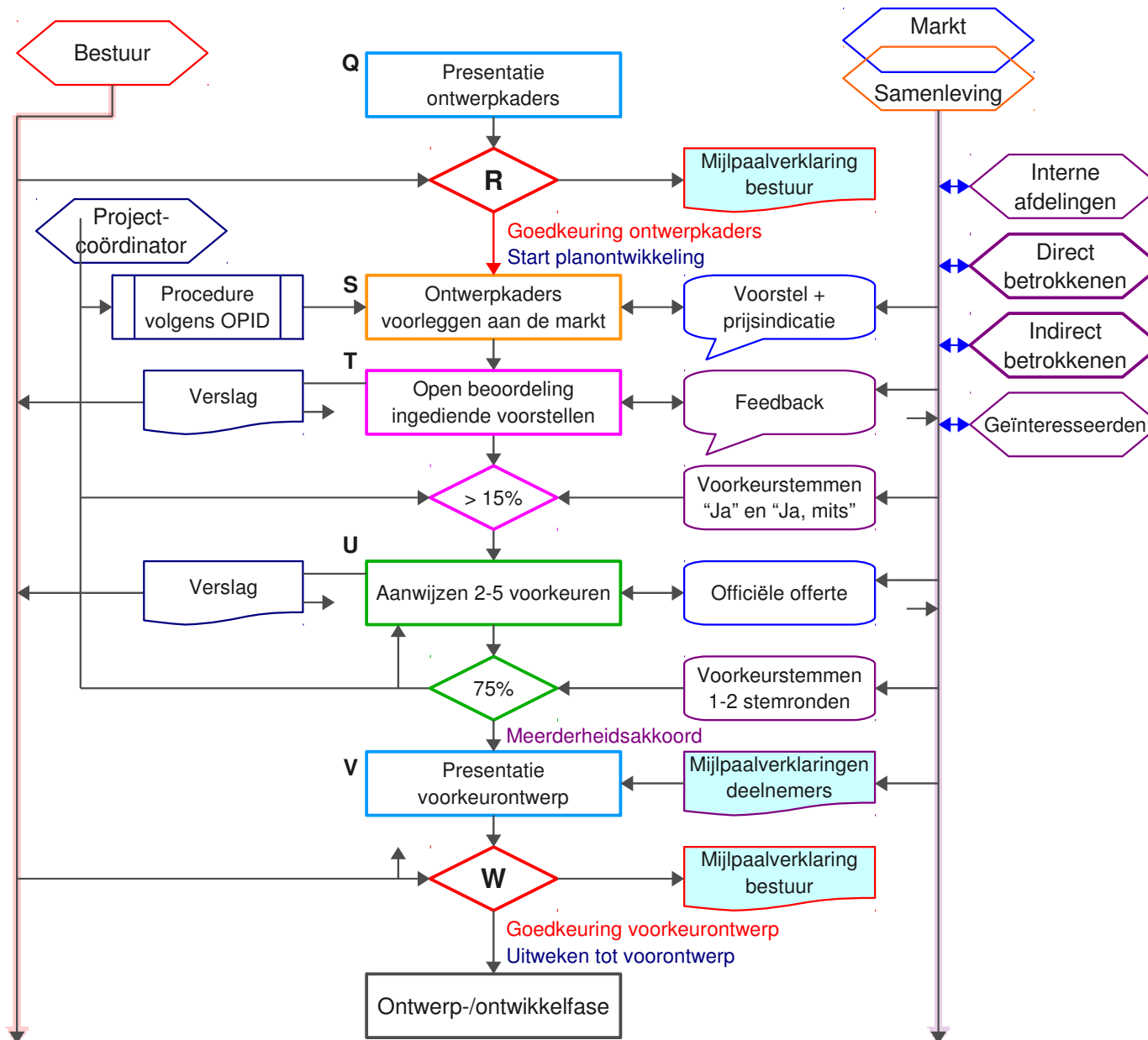
- > projectuitvoering en -beheersing / controlling a stage (CS)
- > managen faseovergangen / managing stage boundaries (SB)
- > officieel besluit / directing a project (DP)

Mogelijkheden voor projectfase 5 zijn:

- Open opdracht aan marktpartijen
- Openbare aanbesteding
- Ontwerpwedstrijd

Deze stap wordt vastgelegd in het coördinatieplan (project initiatie document).

Stroomdiagram projectfase 5: Open markt ontwerpplan

Toelichting

Hoofdletters zijn gecodeerde projectstappen

Voor nadere toelichting zie hoofdstuk 3 van de open standaard.

Projectstap U

Indieners o.g. van officiële offertes dienen financieel te worden gecompenseerd voor hun gedachtegoed, inzet en tijd. Hiervoor dienen bedragen te worden opgenomen.

Ter voorkoming van prijsstunten e.d. worden offertes die meer dan 15% hoger uitvallen dan de prijsindicatie uitgesloten van compensatie.

Checklijst projectfase 5: Open markt ontwerpplan

	Uitgevoerd		Informatie op projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Opdracht (na afronden projectfase 4: dialoog ontwerpkaders)				
1.1 Mijlpaalverklaring bestuur en opdracht is ondertekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2. Open ontwikkeling ontwerpplan				
2.1 Communicatiecampagne uitgevoerd overeenkomstig coördinatieplan	☐	☐	☐	☐
2.2 Deelnemers en markt uitgenodigd voor indienen ontwerpvoorstel	☐	☐	☐	☐
2.3 Ingediende ontwerpvoorstellen aangeboden voor input en feedback	☐	☐	☐	☐
2.4 Verslaglegging proces ontwerpvoorstellen	☐	☐	☐	☐
2.5 Voorkeurstemmen m.b.t. meest gewaardeerde voorstellen	☐	☐	☐	☐
2.6 Deelnemende marktpartijen kunnen (samen) eindvoorstel met offerte indienen	☐	☐	☐	☐
2.7 Verslaglegging proces definitieve ontwerpvoorstellen	☐	☐	☐	☐
2.8 Voorkeurstemmen eindkeuze zijn voorzien van mijlpaalverklaring deelnemers	☐	☐	☐	☐
2.9 Voorkeurstemmen eindkeuze zijn evenwichtig per groep verdeeld	☐	☐	☐	☐
2.10 Ontwerpplan officieel gepresenteerd	☐	☐	☐	☐
3. Projectwebsite				
3.1 Projectwebsite volledig up-to-date en dagelijks geback-upt	☐	☐	☐	☐

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Checklijsten dienen op papier en online te worden ingevuld. Papieren checklijsten dienen na ondertekening aan de online-versie te worden toegevoegd.

Papieren checklijsten worden bij ondertekening voorzien van een print van de informatie op de projectwebsite.

De projectcoördinator archiveert alle papieren documenten.

Alle informatie dient op de projectwebsite te worden gepubliceerd.

Categorie: Beleidsontwikkeling

Documentnr: COOP1 R-W

Versie: 0.2.1

Laatst bijgewerkt: 1 oktober 2010

Meer informatie: www.C-O-O-P.nl

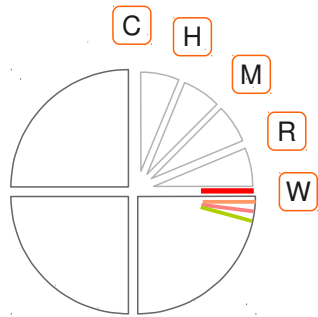
Beleids- en planvorming

Projectfase 6: Overdracht en nazorg

Uitleg

Uitvoering overeenkomstig Prince 2 projectmanagement o.g.

Stappenplan

- W** Goedkeuring (DP)
Vastleggen voorkeurontwerp o.g.
- ⓧ Overdragen aan volgende project
- Ⓨ Verankeren ontwerp- / prijsafspraken
- Ⓩ Overdracht projectwebsite

Procesondersteuning

Zie bijlage 1, kennis en expertise.

Toelichting

De procesuitvoering is overeenkomstig Prince2 projectmanagement:
 > projectafsluiting / closing a project (CP)
 > officieel besluit / directing a project (DP)

Checklijst projectfase 6: Overdracht naar ontwerp- & ontwikkelingsfase

	Uitgevoerd		Informatie op projectwebsite	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Opdracht (na afronden projectfase 5: open markt ontwerpplan)				
1.1 Mijlpaalverklaring bestuur is ondertekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
1.2 Opdracht(en) en overeenkomst(en) zijn ondertekend en gepubliceerd	☐	☐	☐	☐
2. Nazorg				
2.1 Overdracht tussen projectcoördinatoren (indien van toepassing)	☐	☐	☐	☐
2.2 Overdracht projectwebsite	☐	☐	☐	☐
2.3 Verslaglegging nazorg	☐	☐	☐	☐

Ondertekening

Projectcoördinator:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf bevestiging: _____

Verantwoordelijk bestuurder:

Naam: _____

Datum: _____

Paraaf gezien: _____

Toelichting

Checklijsten dienen op papier en online te worden ingevuld. Papieren checklijsten dienen na ondertekening aan de online-versie te worden toegevoegd.

Papieren checklijsten worden bij ondertekening voorzien van een print van de informatie op de projectwebsite.

De projectcoördinator archiveert alle papieren documenten.

Alle informatie dient op de projectwebsite te worden gepubliceerd.

Categorie: Beleidsontwikkeling

Documentnr: COOP1 W-Z

Versie: 0.2.1

Laatst bijgewerkt: 1 oktober 2010

Meer informatie: www.C-O-O-P.nl

Overzicht Kennis & Expertise

Overzicht portals en kennisinstellingen

In actie met burgers

www.inactiemetburgers.nl

Themagroep Interactief Beleid

www.burgerparticipatie.info

Burgerlink

www.burgerlink.nl

Centrum Publieksparticipatie

www.centrumpp.nl

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

www.vng.nl

Databank Vraag en aanbod

www.devraagaanbod.nl/instrumenten

Centrum voor procesversnelling

www.centrumvoorprocesversnelling.nl

Toelichting

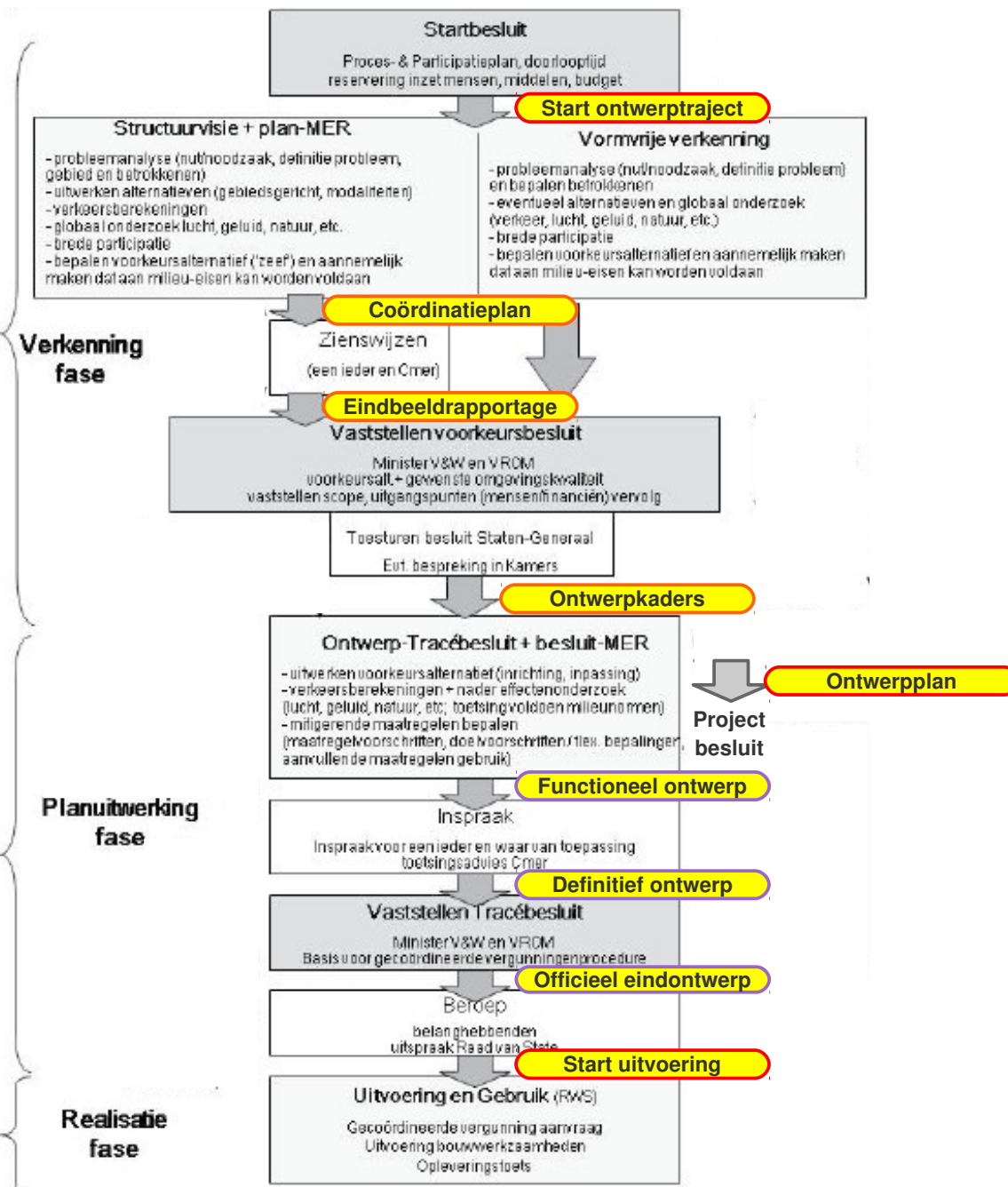
Voor vragen over COOP:

Erik Koopman
Maatschappelijk ondernemer

Telefoon 026 – 844 34 64

Email mail@erikkoopman.nl

Website www.erikkoopman.nl

Sneller en beter / MIRT

Het COOP-stappenplan komt overeen met het processchema zoals opgesteld door de Commissie Versnelling Besluitvorming Infrastructurele projecten (Commissie Elverding, advies Sneller en beter, 2008).

In het processchema uit het advies (p. 21) zijn de COOP-mijlpalen geïntegreerd.

Coördinatie van Open OverheidsProjecten (COOP)
is een open standaard ontwikkeld door:

Erik Koopman .NL

Maatschappelijk ondernemer

Ir. J.P. van Muylwijkstraat 240

6828 BZ Arnhem

026 – 844 34 64

mail@erikkoopman.nl

www.erikkoopman.nl

Creative Commons 2010